

DIRVA

Nr. 53

Gegužės-May 6, 1960

Cleveland, Ohio

Kaunui žada "dangoraižį"

Prie Vieniybės aikštės (dabar Juliaus Janonio aikštė) Kaune šimet žada pradėti statyti pastatą, kuris pagal projektą turi būti 11 aukštų. Kauno, ir iš viso Lietuvos mastu, tai turės būti pirmas "dangoraižis". Tas pastatas skiriamas Pramonės statybos projektavimo institutui. Jį statys šiaurės-rytų aikštės krašte, kur buvo Vailokaičio namai ir Ministerių Kabineto sodelis. Kitoj Daukanto gatvės pusėje, kur buvo senoji elektros stotis, numatoma statyti parodoms salė. Tas pastatas jungsis su Vytauto Didžiojo Muziejaus pastatu (dabar vad. Kauno valstybinio istorinio muziejaus). Kalbama ir apie pietinėje aikštės pusėje buvusių namų perstatymą ar bent paaukštinimą.

JAUNI KOMPOZITORIAI

Ryšium su šaukiamu kompozitorių suvažiavimu, visuomenė Lietuvoje supažindama su jauniausiais, bet jau prasisiekusiais kompozitoriais, baigusiais konservatoriją 1956-59 metais. Tie nauji vardai muzikų tarpe yra: Vytautas Laurušas, Vytautas Paketūras, Vytautas Kairiūkštis ir Antanas Rekašius. Nors jie visi yra sukomponavę kūrinių orkestrui ar paskiriems instrumentams (Laurušas jau užsimojęs ir operą), visi jie buvo per radiją "parodyti" jų komponuotomis dainomis.

Ta proga pastebima, kad maža lietuvių kompozitorių dabar sukomponuotų dainų prigiję. Vienas iš pusjauinių kompozitorių, Vytautas Klova ("Pilėnų" operos autorius, dabar jau beruošias liepos mėnesiui naują operą, "Dukterį") atskleidžia sąlygas, dėl kurių kompozitoriams susidaro daug keblumų su dainomis, nėra gerų tekstų. Anot Klovos, negana, kad teksto žodžiai būtų skambūs (dainingi), kad tekstas būtų neilgas, kad mintis būtų kondensuota, bet dar reikia ir "kad tekstas būtų patogus, tai yra, kad jame būtų minties vystymas ir tarybiniai elementai"...

Dainos be "tarybinių elementų" sunkiai išvysta dienos šviesą, nes nepageidaujamos planuotojams ir kontroliuotojams. Tokių, jei ir sukomponuoja, kompozitoriai nesirizta rodyti. O su "tarybiniais elementais" dainos nuobodžios ir muzikams ir klausytojams.

"DROBĖS" DIREKTORIUS GAVO BARTI

Išgarbintas, deputatu renkamas, ordinais apdovanojamas, dabartinis Kauno "Drobės" fabriko direktorius Albinas Plioplys susilaukė netikėto nemalonumo. Šiauliškio "Verpsto" fabriko (mėgzyklos) partijos organizatorė Žičkienė viešai ir be ceremonijų išdrožė: "Mūsų fabrikas galėtų pa-

siekti dar geresnių laimėjimų, jeigu Kauno "Drobės" fabriko direktorius draugas Plioplys aprūpintų mus tinkamais verpalais. Per kovo mėnesį 3517 vienetų savo gaminių mes turėjome pervesti į žemesnę rūšį, nes jų su, drauge Plioply, įmonėje pagaminti verpalai labai neįlygūs, be to ir verpalų spalvos ne visada būna pakankamai atsparios. Neretai "Drobės" siūlus, dėl blogo įpokavimo, gauname sutepus, labai nešvarius".

Toks kaltės kitiems persiviedimas yra labai būdingas santykiuose tarp sovietinių įmonių. Išmoko to meno jau ir Lietuvoje. Kai tik pasitaiko nepasiekimas (kaip šiuo atveju — pusketvirtą tūkstančio sugadintų megztinių), tuojau atsiranda ir kaltininkai, paprastai kur nors kitur.

NAUJA OPERETĖ KAUNE

Balandžio 27 d. Kauno muzikiniame (t. y., buv. Valstybės) teatre buvo naujos operetės premjera: Benjamino Gorbulskio "Meilė ir Skarda", pagal Vytauto Bložės tekstą. Režisavo R. Andriejevas (buvęs operetės solistas vokiečių okupacijos metu). Dirigentai — Juozas Indra ir Stepas Graužinis. Dailininkė Malinauskaitė. To paties Gorbulskio opera "Frankl" (civikinis Amerikos lietuvių išjuokimas) jau paminima tik kaip praeitės dalykas. (LNA)

Mielai Mamytei...

Gražiausiam metų laike-gegužės mėnesį, kada gamta išsikaiso žiedais, mes švenčiame motinos šventę. Vaikai skuba savo mamytei padėkoti už nemigo naktis ir rūpesčių dienas, suaugusieji pareiškėti pagarbą už globos ir auklėjimo pasišventimą. Tai šventė, kurioje mes šeimos tvirtesniais ryšiais susirišam ir didesne meile pagyvenam, kad ateinančios dienos būtų lengvesnės ir gražesnės.

V. Plodžinsko nuotrauka

LIVIA KASPERAVIČIŪTĖ, aktyvi Grandinėlės šokėja, lankanti Ballet Theater School, dalyvauja jaunųjų menininkų konkurse, įvykstančiame gegužės 14 d. Clevelande.

PERGRUPAVIMAI SOVIETŲ VADOVYBĖJE

Priekin išstumiami jaunesni partiečiai

Sovietija paskelbė didesnio masto pergrupavimą vyriausybės ir partijos postuose. Tai pirmasis tokio masto pergrupavimas sovietinėje hierarchijoje po "antipartinės grupės" išstūmimo 1957 m. birželio mėnesį, kada iš vadovaujančių postų buvo išmesti Malenkovas, Molotovas, Kaganovičius ir eilė kitų, apkaltintų bandymais pakeisti partijos vadovybę ir politiką.

Reikšmingiausi dabartinio pergrupavimo momentu yra laikomas Frolo R. Kozlovo, kuris ligšiol turėjo premjero pavaduotojo postą ir buvo vadinamas Chruščiovo dešiniąja ranka, paskyrimas vienu iš partijos centro komiteto sekretorių, o jo turėtų pareigų atidavimas Aleksejui N. Kosyginui, kuris buvo valstybinio planavimo komi-

sijos pirmininkas.

Stebėtojai taip pat atkreipia dėmesį, kad į atsakinguosius postus pritraukiamas jaunesnis, veržlesnis elementas, ypač iškeliant palyginti jaunos partiečius N.V. Podgornį ir D.S. Polijanskį, ligšiolinius Ukrainos ir Rusijos kompartijos šefus, kurie paskirti į partijos prezidiumą. Paskirti du nauji premjero pavaduotojai — N. G. Ignatov ir V. N. Novikov. Ligšiolinį kultūros ministerį A. Michailovą pakeitė Jekaterina A. Furceva, kuri lydėjo Chruščiovą jo kelionėje per Pietryčių Aziją šių metų pradžioje.

Dabartinį pergrupavimą informuoti sluoksniai nelaiko valymu. Prieš nušalintuosius neskelbiama jokių kaltinimų. Dviejų partijos prezidiumo narių, Alekse-

jaus I. Kiričenko ir Nikalojaus I. Bieliajovo, nušalinimas faktiškai buvo įvykdytas prieš keletą mėnesių, kad jie buvo išsiųsti į menkesnius partijos postus. Bieliajevas buvo Chruščiovo kritikuotas praeitų metų pabaigoje už nesugebėjimą nuimti derlių Kazakstane.

Kai kurie stebėtojai abejoja, ar Kozlovo paskyrimas vienu iš partijos sekretorių tikrai reiškia jo pakėlimą, tačiau, atsimenant, kad Sovietijos galia yra sukoncentruota partijos hierarchijoje, reikia daryti išvadą, jog jo perkėlimas iš administracinio posto į partijos sekretoriatą reiškia jo prestižo padidinimą. Kozlovui, kaip atrodo, teks perimti daugumą kiek anksčiau nušalintojo Kiričenko pareigų — kontroliuoti partijos sekretoriatų visoje Sovietijoje.

Kozlovas praeitaisiais metais yra lankęsis Amerikoje, ir jį reikia laikyti svarbia grandimi įvykių grandinėje, privedusioje prie viršūnių konferencijos. Šių metų pradžioje jis lydėjo Chruščiovą jo kelionėje į Indiją, ir Washingtono diplomatinuose sluoksnuose jis laikomas vienu iš sovietinės politikos planuotojų, turinčiu didelę įtaką Chruščiovui.

Būdamas tik 51 metų amžiaus, jis laikomas jauniausiu iš galimų Chruščiovo įpėdinių (praeitaisiais metais pats Chruščiovas buv. New Yorko gubernatoriui A. Harrimanui pareiškė, kad jo vietą užimtų Kozlovas).

Kosygino iškilimą daugelis stebėtojų nelaiko staigmena. Jis yra artimas premjero pavaduotojo A. I. Mikojano draugas. Kosyginas anksčiau priklausė Ždanovo grupei ir faktiškai yra beveik vienintelis tos grupės narys, išlikęs nuo valymų, prasidėjusių 1948 metais, po Ždanovo mirties. Pastaraisiais metais jo populiarumas vėl palaipsniui didėjo, atliekant vis atsakingesnius ekonominius ir pramoninius uždavinius. Maskvoje reziduojančių Vakarų diplomatų nuomone, jis yra vienas pajėgiausių asmenų Chruščiovo komandoje.

Prieš pertvarkymus partijos centro komiteto sekretoriatas turėjo 10 sekretorių, kurių pirmasis yra pats Chruščiovas. Penki iš jų išsiųsti į kitus, administracinio pobūdžio postus, o naujai paskirtas tik vienas Kozlovas. Šalia Chruščiovo ir Kozlovo, partijos sekretoriatas dabar lieka: M.A. Suslovas, Otto V. Kussinen, L. I. Brežnevas ir N.A. Mukidinas.

RUSAI NUMUŠĖ JAV LĖKTUVĄ

Sovietijos premjeras Chruščiovas, kalbėdamas dabar vykstančioje vadinamos aukščiausios tarybos sesijoje Maskvoje, paskelbė, kad rusai praeitą šeštadienį nušovė amerikinių lėktuvą, įsiskridusį Sovietijos teritorijon, ir tas incidentas teikia mažą

vilčių gegužės 16 prasidedančiai viršūnių konferencijai.

Savo kalboje jis kaltino Jungtines Valstybes, kad jos stiekiančios įgąsdinti Sovietiją viršūnių konferencijos išvakarėse, grįždamos prie šaltojo karo, ir paskelbė "įspėjimą" Washingtonui "dėl paskutiniųjų provokacijų".

Vadinamos aukščiausios tarybos nariai sėdėjo tylėdami, kai Chruščiovas tai kalbėjo, atsisukęs į JAV ambasadorių Llewellyn Thompson. Paskui jie pašoko ant kojų ir pradėjo kaukti: "Šalin agresorių! Tai banditizmas!"

Chruščiovas pareiškė, kad JAV pastaruoju metu įvykdžiusi du sovietinės teritorijos pažeidimus. Kitas lėktuvas buvęs įskridęs į Sovietiją balandžio 9, tačiau jis nebuvo nušautas.

Praeitą savaitgalį, kaip praneša JAV aeronautikos ir Erdvės administracija, meteorologinių tyrinėjimų lėktuvas Lockheed U-2, skraidydamas labai dideliame aukštyje, paklydo Turkijos pasienio kalnų rajone ir ligšiol nebuvo rasta jo pėdsakų. Jo įgulą sudarė 1 lakūnas.

Chruščiovas savo kalboje rėkavo, kad, jei sovietinis lėktuvas priartėtų prie JAV sienų, tai galėtų reikšti naujo karo pradžią. "Mes neturime nuolat patuliuojančių bombonešių, bet mes turime raketą, kurios yra tikslesnės ir patikimesnės, negu jūsų bombonešiai," pasakė jis, vėl atsisukęs į JAV ambasadorių Llewellyn Thompson.

(Nukelta į 7 psl.)

Prašo kelti pavergtųjų klausimą

Pavergtųjų Seimas įteikė raštą prez. Eisenhoweriui, prez. De Gaulle ir premjerui Macmillanui viršūnių konferencijos reikalui, Jame primenama, kad tarptautinę įtampą pašalinti galima, tik pašalinant jos priežastis, kurias sudaro sovietinė agresija ir jos padariniai.

Rašte nurodoma, kad Sovietija kelia Afganistano ribose gyvenančios puštūni genties apsisprendimą, bet tyli apie sovietų pavergtųjų tautų apsisprendimą. Sovietija skelbiasi esanti kolonializmo priešininke, bet pati praktikuoja nuožmiausią kolonializmą Vidurio ir Rytų Europoje. Sovietija garsinasi esanti taikos šalininke, bet Vidurio ir Rytų Europos kraštus verčia savo karinio potencialo avanpostais.

Pavergtųjų Seimas šaukiasi, kad Vakarų valstybių lyderiai konferencijoje pastatytų Chruščiovui aiškias sąlygas, kurių viena pagrindinių būtų laisvės teisė sovietų pavergtiesiems.

Taip buvo išdavinėjama Amerika...

TRUMANAS DŽIAUGIASI GAUTA TELEGRAMA

Dideliame radijo priimtuve, stoviniame "Mažųjų Baltųjų Rūmų" radijo kambaryje, Berlyno priemiestyje Neubabelsberge, sužimba raudona lemputė. Budintis karininkas griebia ausines ir dedasi ant galvos.

Tas aparatas rezervuotas vien tik ryšiui su "Didžiaisiais Baltaisiais Rūmais" Washingtone, Neubabelsberge per jį gaunami pranešimai yra "top secret". Tuos pranešimus gali priimti tik specialiai tam reikalui skirtas karininkas.

Budis kapitonas iš anksto paruoštam lape, datuotame 1945 liepos 16, registruoja perduodamas raides, sugrupuotas po penkias, žinia, priimta Berlyno laiku 7:40 valandą, nėra ilgą. Atšifruota ji galėtų užimti ne daugiau dvi eilutes.

Atžymėjęs "pabaigos" ženklą, karininkas nuskuba į šifravimo kambarį. Ir atšifruotas tekstas, susidedas iš trijų žodžių, nieko nesako: "Babies satisfactory born" (kūdikiai laimingai gimę).

Iš raidžių derinio teksto pradžioje šifravimo karininkas nustato, kad pranešimas skirtas pačiam Jungtinių Valstybių prezidentui Harry S. Trumanui.

--For the President, --pasako jis kapitonui, ištiesdamas "atšifruotą" telegramą.

Didelis, senoviškas laikrodis prezidento darbo kambaryje rodo 8:30 val., kai Trumanas atsėdė už rašomojo stalo. Tuoj pat pasibeldžia radijo kambario karininkas ir įteikia telegramą.

Prezidentas smalsiai griebia lapą. Jis pradeda skaityti ir po kelių sekundžių supranta, ką jo įstaiga iš Washingtono pranešė.

--Babies satisfactory born! Tai puikiai Nuostabai! --sušunka Trumanas pašokdamas.

Vieną akimirka net atrodo, kad jis noris telegramos atnešėjui paaiškinti slaptą žodžių prasmę. Bet paskui jis sustoja kambario viduryje. Greičiausiai jis atsimena, kad toji žinia yra viena labiausiai saugomų valstybės paslapčių. Tad jis tik sušunka kapitonui: "Thank you, Capt'n!"

Budintis karininkas pridėda ranką prie kepurės ir išeina iš kambario. Jis labai norėtų žinoti, kodėl prezidentui tie telegramos žodžiai buvo toki "nuostabūs". Ar tai buvo pranešimas apie įvyktį, kuris lietė jį patį? Gal jis susilaukė šeimoms prieauglio? Bet ne, nusišypsavo kapitonas. Tai neįmanoma. Duktė dar nėra ištėkėjusi, o "mama Trumanienė" jau peržengusi amžių, kuriame moterys susilaukia "babies".

Budintis karininkas nenujaučia, kad tie trys žodžiai reiškia pavykusį bandymą paties drąsiausio eksperimento, kuris bet kada žmonijos istorijoje buvo vykdytas.

Pranešimas, kurį "Didieji Baltieji Rūmai" pasiuntė 1945 liepos 15 naktį, sako, kad vakar Alamagordo dykumoje, Naujojoje Meksikoje, buvo išsprogdinta pirmoji atominė bomba.

Pasiruošimai tęsėsi ištisais metais ir Jungtinėms Valstybėms kainavo milijonus dolerių.

Trumano šūkis "nuostabu" pirmoje eilėje reiškė, kad tie pinigai nebuvo veltui išmesti. Kad tuo pirmuoju atominio sprogimo atverti pragaro vartai, tuo tarpu jis dar nenujaučia.

Dar prieš Trumanui iškeliaujant į Europą, karo ministeris Stimson savo prezidentą informavo apie pasiruošimus Nau-

josios Meksikos dykumoje. Iš kelių trumpų radijo pranešimų, gautų "Augustos" kreiseryje, aiškėjo, jog bandomasis sprogdinimas esąs jau tik dienų klausimas.

Dabar tas bandymas jau atliktas -- tą pačią valandą, kurią jis, Harry S. Truman, 33-asis JAV prezidentas, lėktuvu įskrido į nugalėto priešo sostinę. Abiejų įvykių sutapime jis tikisi matęs gilesnę prasmę.

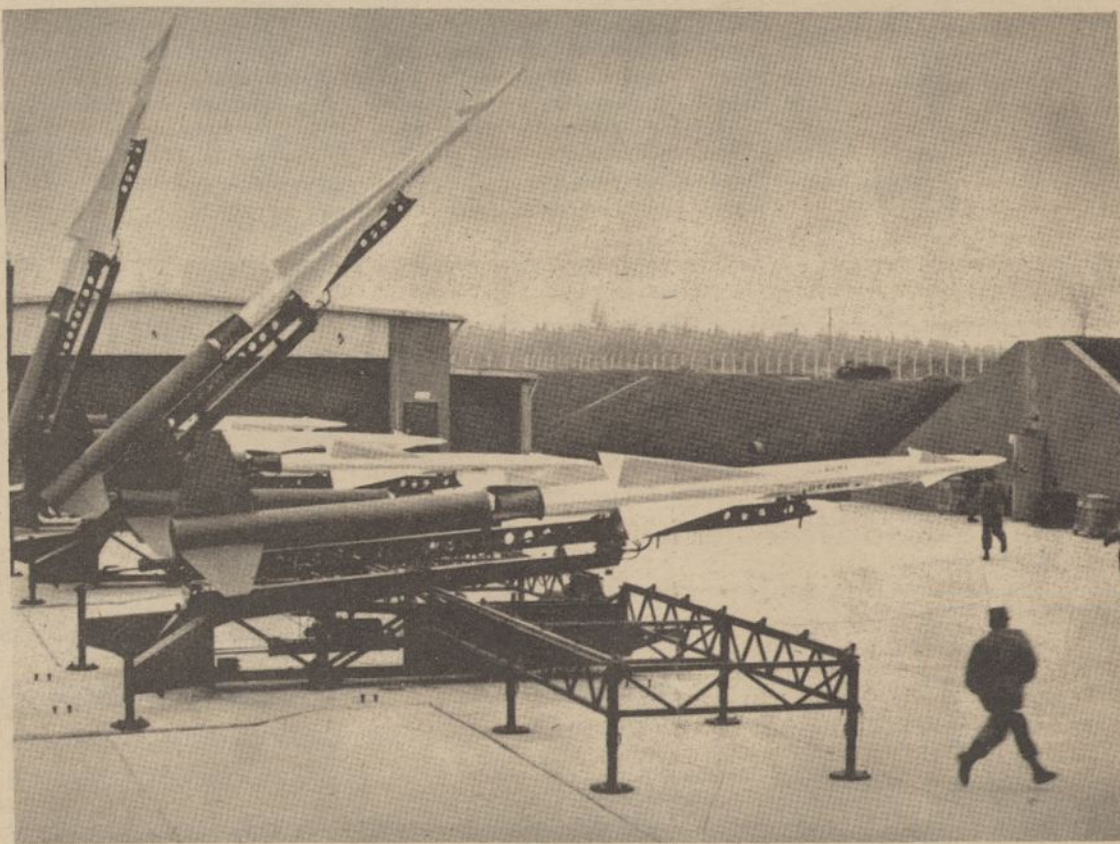
Trumanas galvoja, Japonija vis dar nėra kapituliavusi, ir Jungtinių Valstybių kariniai šefai būkštuoja, kad invazija į japonų salas galinti būti nepaprastai nuostolinga. Todėl Rooseveltas jau Jaltos konferencijoje bandė Sovietiją įtraukti karan su Japonais. Tačiau raudonajai armijai reikėjo mažiausiai trijų mėnesių, skaitant nuo Vokietijos kapituliacijos dienos, kad į rytinį Sibirą iš Europos galėtų perimti pakankamą skaičių savo divizijų. Taigi, pati ankstyviausioji data, kada Sovietija galėtų pradėti karą Ramiajame vandenyne, yra rugpjūčio pradžia.

Nepaisant karinių argumentų, Trumaną visada apima nemalonūs jausmai, kai jis pagalvoja, kad sovietai turės įžygiuoti į Aziją.

Jeigu mokslininkų pranašavimai, -- kalkuliuoja jis, -- pasirodytų teisingi, tai atsirasitų galimybė su tuo naujuoju ginklu priversti Japoniją kapituliuoti ir be rusų pagalbos...

Tačiau tuo problemos prezidentas pats vienas nedrįsta išspręsti. Trumpai pasvarstęs, jis pareikalauja, kad jo karo ministeris Stimsonas atvyktų į Potsdamą ir painformuotų apie bandomojo sprogdinimo rezultatus.

(Bus daugiau)

Šiuo metu raketų bazės, būdamos nekilnojamos, gali būti priešo sunaikintos ir likti nebenaudingos, jei jų raketos nebus iššautos anksčiau, negu priešas jas subombardavo.

KARĄ SKELBIA NE ŽMOGUS, BET MAŠINA...

(2)

Tuo metu, kai bombonešiai skrenda į priešo taikinius, užaliamuotas ginkluotų pajėgų vyriausias štabas tariasi su prezidentu, kuris turi nuolatinę telefoninį ryšį su Pentagonu, nežinodamas kur jis būtų. Kiek jiems lieka laiko susigražinti bombonešius pirm, negu jie numetė bombas, ar patvirtinti įsakymą, kad raudonasis laikrodis pradėtų veikti?

Šiuo metu yra numatytos 2 valandos. Tai laikas, kurio bombonešiai neturi peržengti, kol negaus patvirtinto įsakymo. Tai yra paskutinis saugiklis, blokuojąs karo aparatą, ir bombonešiai turi

automatiškai grįžti į bazes, jei prezidentas per tas dvi valandas nepatvirtintų įsakymo.

Pentagone aiškinama, kad tik nukritimas pirmosios priešo bombos virš bazių galėtų priversti prezidentą patvirtinti puolimo įsakymą.

Teoretiškai viskas tvarkoj. Bet štai, ką sako kiti specialistai, ypač britų karinis kritikas B.H. Liddel Hart:

"Paskutiniosios pastangos sutrumpinti aliarimo laiką padidina fatališkų incidentų riziką. Jie ypač didėja dėl nervinio įtempimo tiek pas štabo viršininkus, tiek pas lakūnus. Skubioje akcijoje būna labai sunku išsiaiškinti šifruotais įsakymais."

Ir Liddel Hart duoda keletą pavyzdžių iš paskutiniojo karo, kada, dėl blogos šifruotų įsakymų interpretacijos, per klaidą buvo susprogdinti keliai Anglijos pakrantės ir sugriautas Rotterdamas. Be abejo, šiandien ryšiai ir lėktuvų įgult apmokymas yra tobulėję, negu buvo 1940 metais, bet kaip kovoti su žmonių nervingumu.

"Jau pats faktas, kad puolimo paskelbimo atsakomybė yra viešas žmogaus rankose, negali būti užtenkama garantija. Konflikto momentu, kada įsiliepsnoja politinės aistros, pasaulinė katastrofa gali būti išprovokuota žemesniojo pavaldinio, pavyzdžiui bombonešio kapitono, įsikišimo, kad jo vyriausybė yra baili ir pasiruošusi priešui kapituliuoti."

Bet tie, kurie lankėsi SAC bazėse, yra kitos nuomonės. Jie matė, kad lėktuvų įgulos drausmingos ir nedrįs imtis jokio sprendimo. Išgąstis ar noras pasipriešinti savo vyriausybės įsakymams pas juos neįsivaizduojamas.

Kokia būklė yra raketų bazėse? Jei bombonešiai turi dvi valandas laiko tarp aliarimo ir bombų išmetimo, raketos to neturi. Lėktuvai gali išvengti sunaikinimo, pakildami į orą ir grįždami į bazes po atakos, tuo tarpu raketos negali išvengti priešo smūgių ir, kaip kariškiai sako, jos yra naudingos tam, kas pirmasis spės iššauti, kol priešas jų dar nesunaikino žemėje.

Pagaliau raketos neturi laiko atsaukimui. Raketa, paleista iš Leningrado, gali pasiekti Chicago per 30 minučių. Ji tegali būti sugauta pusiauakelyje. Reiškia, iššauti Thor ar Jupiter raketą lieka tik 15 minučių laiko, kad išvengus jų sunaikinimo bazėse.

AUTOMATINĖ TVARKA

Ar tų 15 minučių užtenka vyriausiajam štabui susitarti. Štai ką sako pulk. Alexander Sheridan žurnale "Air War College":

"Nutarimas pradėti puolimą turėtų būti priimtas, gavus įspėjimą iš specialių tarnybų, kad priešo ataka yra neišvengiama

žimo dar nereikia laisvės, ir jaunųjų Afrikos valstybių dar laukia ilgas ir sunkus kelias, kuriame jiems reikės broliškosios laisvojo pasaulio pagalbos.

(tp)

ar jau pradėta. Šitoki įspėjimą nelengva gauti. Jis gali būti blogai suprastas. Įspėjimas iš anksto negali būti pagrindu imtis svarbaus nutarimo, gi trumpas įspėjimas, pav. pranešimas, kad priešo raketos jau skrenda, teduoda labai trumpą laiką nutarimui, kad galima būtų jį gerai apsvastyti.

"Nežinrnt, kad yra išdirbtas ryšis prezidentą laikyti įvykio eigoje, netikėtas puolimas visad gali suardyti komunikacijos ryšius."

Ir toliau jis daro išvadą, kad tautos išlikimas priklauso nuo išdirbtų taisyklių, kurios griežtai nustato, kaip elgtis tokiu momentu, atsakant į puolimą.

TAIP AR NE?

Tame pat žurnale pulk. Harvey Shelton rašo, raketų bazių viršininkams turėtų būti duotas leidimas patiems imtis nutarimo paleisti raketą tuo atveju, jei prezidentas ir kiti aukštieji pareigūnai būtų nepasiekiami arba grėstų pavojus, kad bazės bus subombarduotos.

Jis pataria ieškoti sprendimo gynybos sistemos automatizavime, kad žmogiškasis sprendimas būtų iki minimumo sumažintas, ir elektroniniai instrumentai per trumpą laiką sugrupuotų problemas ir patiektų duomenis autoritetingiems asmenims, kurie turi skelbti sprendimą. Tie autoritetingi asmenys, anot pulk. Shelton, gali būti bazių viršininkai, kad kritišku momentu galėtų apspręsti problemas, kurias jiems patiekė robotai.

Šią nuomonę remia ir Kalifornijos technologijos instituto raketinės laboratorijos direktorius dr. Pickering.

"Nutarimas sunaikinti priešą bus duotas radaro sistemos ir elektroninės mašinos, neįsikišant žmogaus protui... Vyriausybės turės pasitikėti gerai veikiančiomis radijo lemputėmis..."

Tokia padėtis galės tęstis iki 1962 metų, kol Pentagonas ir sovietai pereis išimtinai prie raketų gynybos, leidžiamų iš kilnojimų bazių, ir senstantieji lėktuvai bus išimti iš apyvartos.

Tada karo pavojus sumažės, nes vyriausieji štabai galės laukti, kol nukris jų teritorijoje pirmoji priešo raketa, be pavojaus, kad bus sunaikintos bazės, kad galėtų imtis nutarimo pradėti karą.

Pavojingiausias laikotarpis, kada karas galės būti pradėtas dėl klaidos, laikomas iki 1963 metų.

KERELIS BROS. CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.
REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

LIETUVIŠKI SERIAL, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RUKYTĖ KUMPIAI. DESRŲ IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų perlumimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikišit su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

"Mano kraštas šiandien nėra geresnėje būklėje, negu prieš 18 metų. Prancūzų kolonialinės įstaigos tuo metu pagal Vichy vyriausybės nurodymus buvo internavusios visus nepatikimus asmenis, jų tarpe ir mane. Kai 1942 metų pabaigoje prancūzų vakarinės Afrikos regentas generolas Boissan nusprendė nutraukti santykius su Vichy, vieną dieną sargai atidarė stovyklos vartus ir mums pasakė: Dabar jūs esate laisvi ir galite eiti, kur norite!"

Internacijos stovykla šiaurinėse Dahomey stepėse buvo už 700 kilometrų nuo mano gimtinio miesto Lome. Tiesa, mes turėjome sunkvežimį, kuris galėjo mus parvežti namo, bet ne lašelio benzino. Aš buvau laisvas. Tačiau kelias į tikrąją laisvę buvo dar labai tolimas, sunkus ir pilnas klidžių."

Toks yra atsakymas, kurį duoda 57 metų amžiaus Sylvanus Olympio, Togo ministeris pirminkas, tiems, kurie paklausia apie jo krašto ateitį. 1960 balandžio 27 ši buvusi dalis vokiečių kolonijos, kuri nuo 1919 metų tapo prancūzų mandatine sritimi, atgavo visišką nepriklausomybę. Nedidelė plotu, su maždaug 1 milijonu gyventojų, naujoji Togo valstybė yra pati mažiausioji suvereninė dalis juodojo kontinento, kuris nepaprastu greičiu žengia į nepriklausomybę.

Ministeris pirminkas Olympio yra pilnas vilčių ir energijos. Jis nori apsaugoti gautąją laisvę ir tiki, kad jo kraštas gausias ir "benzino", kurio taip trūko 1942 metais į laisvę paleistajam Olympio, norinčiam grįžti į dabartinę krašto sostinę Lome. Jo programa kukli ir vis dėlto įspūdinga: ūkinis krašto ugdymas, jokių užsienio politikos interesų, kova prieš "įvairių spalvų imperialistus". Ši pastaba liečia ir keturis kartus didesnę kaimynę Gana ir jos vyriausybės šefą Nkrumą, kurį Olympio vadina "juodojo imperialistu". Nes jau prieš šios valstybės gimimą Akroje buvo svajojama apie Togo "prijungimą", jį paverčiant septintąja Ganos provincija.

Tirštai apgyventa centrinė

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

CELĖ EINA IŠPAŽINTIES

I Maskvą einančiam traukiniuje buvo nedaug žmonių. Don Camillo iš kišenės išsitraukė raudonai įrištą „Lenino mintis“, ir Peppone netrukus išėjo į kitą skyrių pasipiepti su draugu Jenka Oregovu ir drauge Nadia Petrovna, kurie ten buvo išrenę savo raštinę. Don Camillo liko vienas savo skyriuje.

Jis padėjo savo užmaskuotą brevijorių ant suolo ir iš kišenės išsitraukė užrašų knygutę, kad galėtų papildyti savo pasabą: „Ketvirtadienis, 8 valanda: Tifozo kolchozas--Stephanas--karių kapai--gedulingos Mišios--draugas Tavanoas, 15 valanda: išvykimas traukiniu.“

KUR ATOSTO-GAUTI?

Kiekvieno žmogaus jėgos metų bėgyje išsenka ir joms atgauti reikalingas ramus poilsis, malonios atostogos. Mūsų vasarvietėje — Osterville Manor — Jūs rasite ramų, malonų poilsį ir tikrai atgausite visas per paskutinius metus išseiktas jėgas.

Osterville Manor yra gražiame pušynais apaugusiame Cape Codo pusiasalyje prie Atlanto, kur šiltosios srovės vandens temperatūra 70-80 laipsnių. Visi mūsų vasarvietės svečiai naudojami uždarai (privatiškai) paplūdimiu, kurio švarus smėlis dar po kelis kartus valomas ir sijojamas, todėl jį šį paplūdimį tegalima įeiti tik su atskirais leidimais, kuriuos parūpiname visiems svečiams. Prie paplūdimio yra automobiliams saugoti vieta, už kurią atskirai mokėti nereikia. Mūsų vasarvietės kainos yra labai žemos, jas lyginant su kitomis panašiomis vasarvietėmis, todėl tikime, kad Jūs apsispręsite savo atostogas praleisti pas mus — Cape Code Osterville Manor vasarvietėje.

Mes būsimė labai laimingi, jei apsispręsdė atostogauti susisieksite su mumis ir pranešite, kuriuo metu žadate atvykti, kad galėtume Jums rezervuoti kambarius, kad atvykę nebeturėtumėte jokio rūpesčio ir galėtumėte visą atostogų metų skirti poilsui ir malonumams.

Laukiame Tamstų pranešimų ir prašome klausti, jei dar kiltų kokių nors neaiškumų. Mus galite pasiekti šiais adresais:

Osterville Manor, Inc.
Osterville — Cape Cod, Mass.
Telefonas: GARDEN 8-6991
arba Bostone:

265 C Street
So. Boston 27, Mass.
Telefonas: Andrew 8-7730
Jūsų J. Kapocius

Ketvirtadienis? Ar tikrai ketvirtadienis?

Tai atrodė neįtikėtina, todėl jis pavartė savo kišeninį kalendorių ir įsitikino, kad Sovietijoje tikrai tebuvo dar tik septyniadesimt devynias valandas.

Slinko vakaras. Joks medis, joks namas nepašvaizino monotoniškos, mažomis žemės bangėmis linguojančios, vėjų nugulstos, plačios lygumos. Ligi horizonto tęsėsi, vien tik dirvos, kurias nesunkiai galėjai jas išvaizduoti banguojančių auksinių varpų vandenynui. Tačiau net pūkų saulės švitėjimas, kurį čia susikūrė vaizduotė, nepajėgė atšildyti liūdnumu užšaldytos širdies.

Don Camillo galvojo apie Po lygumą: apie rūką, apie lietaus sudrėkintą dirvas, apie purvinius kelius. Ten buvo kitos rūšies melancholija. Joks vėjas ir joks šaltis nepajėgė ten--Po lygumoje--išdildyti žmogiškosios šilumos, kuri spinduliavo iš kiekvieno žmogaus paliesto daikto.

Nors ir visiškai atsiskyręs Po lygumoje gyventum ir migloje pasiklydęs būtum--vis dėlto ten nesijautum išstumtas iš pasaulio. Nematoma gija riša tave su kitais žmonėmis ir teikia tau šilumą ir viltį.

Čia joks siūlas neriša žmogaus su žmogumi. Čia žmogus yra kaip plyta: sulipintas su kitais, jis sudaro mūrą ir yra tvirtos visumos dalis. Bet išimtas iš mūro ir nusviestas į lauką jis nebeturį reikšmės. Jis lieka niekam neberekalingas, nenaudingas daiktas.

Savo paties likimui paliktas žmogus čia yra pasigailėtina vienišas.

Don Camillo pajuto šiurpulį savo pečiuose:

--Kur tas nelaimingasis dingo?
--klausė jis save, galvodamas apie Peppone.

Skyriaus durys sugirgždėjo, ir vidun įėjo draugas Tavanoas.

--Ar netrukdu? --pklausė jis.

--Sėsk, drauge, --atsakė Don Camillo.

Jis atsėdėjo priešais. Rankoje jis laikė nedidelę kartoninę tūtelę ir, kiek padelsęs, pakėlė ją:

--Juk tik pora dienų, ir tiek laiko gal jie išsilaukys.

Būtent, tie trys žiemkenčių daigai, kuriuos jis kartu su alumininiu indeliu buvo įdėjęs į kartoninę tūtelę.

--Jie gali kvėpuoti, --pasakė draugas Tavanoas, --nes tūtelė atvira viršuje. O gal tu manai, kad turiu pradurti dar keletą skylių šonuose?

--Man neatrodo, kad reikėtų, --atsakė Don Camillo, --Svarbu, kad jie negautų per daug šilumos. Draugas Tavanoas atsargiai padėjo tūtelę ant suolo, atremdamas jos viršų į sieną, kad ji išliktų statmena.

--O po to? --paklausė.

--Po to?

--Kai aš grįšiu namo?

Don Camillo patraukė pečiais.

--Drauge, tuos tris daigus persodinti tikrai nebus sunku.

--Sunkumas kyla iš mano motinos pusės, --murmėjo Tavanoas.

--Ką aš jai pasakysiu? Kad čia trys daigai, kurie...

Jis nutraukė savo žodžius ir žiftrėjo pro langą.

--Dvidešimt du milijonus kvadratinį kilometrą jie turi, --kalbėjo pro dantis, --ir būtinai jiems prireikė to žemės gabalėlio jėgoms pasėti...

Don Camillo papurtė galvą.

--Drauge, --atsakė jis, --praėjus kare rusai neteko dvidešimt milijonų žuvusiųjų, Penkiasdešimt arba šimtas tūkstančių, kuriuos priešas paliko, jiems yra visai nereikšmingi.

--Bet aš to negaliu sakyti savo motinai.

--Tau ir nereikia sakyti. Leisk savo motinai ramiai galvoti apie tą medinį kryžių, kurį ji matė motruokėje. Pasakyk jai, kad prieš tą kryžių uždegti žvakę.

O su tais daigais pasielk, kaip tau širdis pašnibždės. Jei tu juos išlaikysi gyvus ir jų sėklomis prateisi jų gyvybę, tai bus, lyg išlaikytum gyvą savo brolių.

Draugas Tavanoas klausėsi pamišęs.

--Drauge, --pasakė Don Camillo, pakeisdamas registrą, --kodėl tu mane verti tau sakyti kalbas, kurios dvelkia buržuazinių sentimentalumu?

--Kad jos man patinka, --atsakė draugas Tavanoas.

Jis pasiėmė savo kartoninę tūtelę ir atsistojo. Prieš išėidamas, dar kartą pažvelgė pro langelį:

--Dvidešimt du milijonai kvadratinį kilometrų, --murmėjo, --ir būtinai jiems prireikė to žemės sklypelio...

(Bus daugiau)

Trumpai

TAUTINĖS KINIJOS vyriausybė paskelbė karo paruošties būklę, nes komunistai intensyviai savo pasiruošimus priešais Quemoy ir Matsu salas ir galį atnaujinti karo veiksmus.

NEPALAS ir komunistinė Kinija pasirašė susitarimą dėl sienų, į kurias įeina ir ginčijamas Everesto kalno klausimas. Ta proga Kinijos premjero Ču En-lai apkaltino Nehru, kad jis nebuvęs "labai draugiškas".

TURKIJOJE studentų demonstracijos tebevyksta, bet kariuomenė įsakyta panaudoti ginklus, "jei prireiktų". Į NATO konferenciją atvykusiems korespondentams užs. reik. ministeris Zorlu pareiškė, kad demonstracijos nesančios tokio didelio masto arba tokios aštrios, kaip užsienio spaudoje pavaizduota.

Į VAKARŲ BERLYNĄ šį mėnesį perbėgo daugiau, kaip 15,000 sovietinės zonos gyventojų. Tai dvigubai daugiau, negu praeitų metų balandį ir 5,000 daugiau, negu šių metų kovo mėnesį.

+ aktualu + idomu + aktualu + idomu + aktualu +

TAIP ATSIRADO IR TOBULĖJO RAKETOS...

2

Iki 1850 metų raketos sek-davo nustatytą kryptį pagalba tam tikros ilgos lazdelės, pritaistos prie uodegos galo. Šitoks vairavimo būdas dažnai būdavo neefektingas, ir, stipresniam vėjeliui pūstelėjus, paleistosios raketos, apskusios ratą, grįždavo 'namo', iškel-damos į padangę pačius šovėjus. Tais metais William Hale sugalvojo į dujų srovės taką įstatyti tris lenktus sparnelius, kurie smarkiai sukty pačią raketą apie jos masės centrą ir tuo išlaikytų ją nustatytoje kryptyje.

Maždaug tuo pat metu, pulkininkas Boxer pastatė ir pirmąją dviejų laiptų raketą, prijungdamas didelės raketos nosį prie mažos raketos uodegos. Dar ir šių dienų mokslininkai tebe-naudoja šį praeito šimtmečio 'laiptų principą' siųsdami žemės palydovus erdvėn.

Per amžius raketos buvo varomos kietu kuru, kol 1903 metais Konstantin Tsiolkovskij, rusų mokytojas, paskelbė savo revoliucinę idėją: statyti raketų motorus, varomus skystu kuru. Iš pradžių jo idėja buvo sutikta su dideliu entuziazmu, bet, keliems bandymams nepasisekus grynai dėl mechaninių priežasčių, skysto kuro naudojimas inžinierių buvo atmestas.

Vienas iš modernių leidinių apie raketos veikimą, daktaro R. H. Goddard "A Method of Reaching Extreme Altitudes", pasirodė 1919 metais. Čia smulkiai buvo išdėstyta teorija, paduodant kuro formules, vairavimo metodus, raketų formas, ir t.t.

Goddard stengėsi išbuitinti raketą oro žinių rinkimui, norėdamas atsikratyti lengvai skrendančių balionais. Jis buvo pirmasis bandymais įrodęs, jog raketa veikia taip pat puikiai oro tuštumoje, kaip ir ore. Be to, Goddard smulkiai išdirbo matematinę teoriją daugiaiaptės raketos skridimui, užtikrindamas, kad tokios konstrukcijos raketa galės pasiekti mėnulį ir kitas planetas.

Prasidėjus pirmajam pasauliniam karui, R. H. Goddard, JAV valdžios buvo paskirtas vadovauti karo raketų laboratorijai. Mokslininko C. H. Hickman talkinamas, jis pagamino net aštuonių tipų raketas, varomas nauju kuru (40% nitroglicerino ir 60% nitrocelulozės). Bebandant 4 colių diametro išlėktuvų šaudomą raketą Aberdeen Proving Grounds, pasibaigė karas, sustabdydamas visą kariškąją pramonę.

Likęs be valstybės paramos, Goddard kreipėsi į privacijas organizacijas, prašydamas pagalbos. Atsiliepė Clark universitetas ir Guggenheim Foundation. Darbas laboratorijoje ejo vėl toliau. 1926 kovo 16 — vėl istorinė data — Goddard sėkmingai paleidžia pirmąją skystu kuru varomą raketą, kuri iškyla iki 184 pėdų aukščio. Šešeriais metais vėliau išbandoma gyroskopu varuojama raketa, o 1935 metais dar labiau iš-tobulinta raketa pasiekia 4800 pėdų aukštį, horizontaliai nuskrisdama 13,000 pėdų. Tuo ir nutyla Amerikos mokslininkai iki antro pasaulinio karo pabaigos. Dabar pažvelkim, kas tuo laiku dėjos Europos valstybėse.

Vokiečiai ir anglai pradėjo smarkiai tobulinti raket-

ROMUALDAS BRIČKUS
Boston University, C. I. T.

tas, artėjant Antrajam Pasauliniam karui.

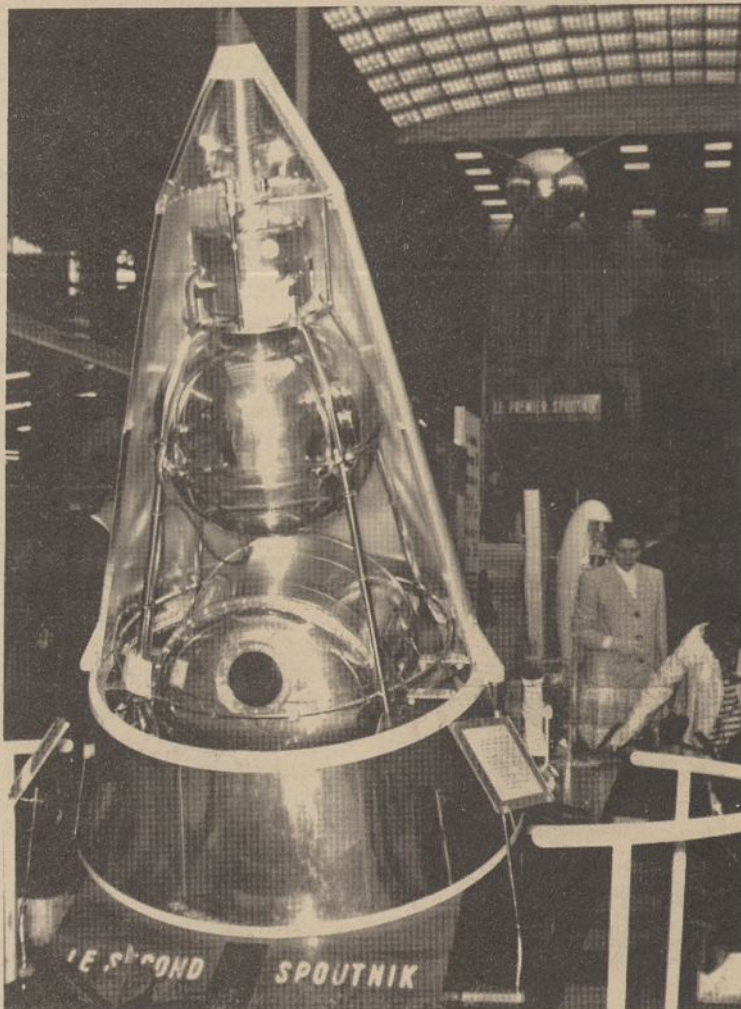
1933 metais Vokietija įsteigė Peenemuende laboratoriją, kur užvirė darbas su 330 svarų A-1 raketa. Po to sekė A-2, pasiekusi 6,500 pėdų. Per sekančius ketverius metus ši pirmoji laboratorija išaugo į Vokietijos raketų centrą. Čia per trumpą laiką buvo pastatyta net dešimt skirtingų raketų, pradedant A-1 ir baigiant A-10. Iš jų, Walter Dornberger ir Werner von Braun proto kūdikis, A-4 (kitai vadinama V-2) raketa, be abejo, Anglijai daugiausia nuostolių prid-rė.

Pirmoji V-2 raketa buvo paleista 1942 m. spalio mėnesį. Ji svėrė virš 12 tonų

ir buvo 46 pėdų ilgio bei 5 pėdų diametro. Kuras susidėjo iš 7600 svarų alkoholio ir 11,000 svarų deguonies; jėga, gaunama iš šio mišinio, iškeldavo raketą iki 70 mylių aukščio.

Idomus yra faktas, jog A-10 modelis buvo skirtas apšaudyti New Yorko ir Bostono miestus, bet dėl laiko stokos ir smarkių sąjungininkų bombardavimų, nė viena tokia tarpkontinentinė raketa nebuvo iššauta.

Anglija daugiausia vystė priešlėktuvinės raketos, kurios su keliais svarais sprogstamos medžiagos iškildavo iki 20,000 pėdų aukščio. Taip pat jos mokslininkai puikiai pritaikė raketą šaudymui nuo laivų, kaip parodė Prancūzijos krantų invazija. Kas naujo pasiekta raketų srityje po karo, manau, skaitytojai žino, todėl nebūtų naudinga apie tai rašyti.

Sovietų dirbtino žemės palydovo "Sputnik II", kuris buvo paleistas erdvėn 1957 m. lapkričio 3 d., modelis, išstatytas tarptautinėje parodoje, Briuselyje 1958 m. Apačioje matyti kabina su langeliu, kurioj keliavo šuo Laika; viršų blizgančiame rutuly buvo įrengtas radijas ir kitokie instrumentai.

R. Bričkaus nuotrauka

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

YOUNG'S AMERICAN & CHINESE RESTAURANT

Chinese Food To Take Out
Cantonese Family Dinners

OPEN DAILY 11 A. M. TO 1:00 A. M. SAT.

TO 3:00 A. M.

Open Sundays

Air Conditioning

2172 WARRENSVILLE CENTER

FA 1-9676

V. RICKUS

PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI

VISUOMET ĮSTATO

MONCRIEF sildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

J. Matulaitienės vadovaujama tautinių šokėjų grupė gegužės 15 d. Schwaben Hall, Brooklyne, rengia savo dešimtmečio jubiliejui atžymėti koncertą. Nuotraukoje šokėjos šoka Sadutę.

V. Maželio nuotrauka

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis • Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Sukaktis be giedrių prošvaisčių

Suėjo penkiolika metų, kai nugalėta Vokietija padėjo ginklus. Vieniems iš mūsų tada prasidare kacėtų ir kalėjimų durys į laisvę. Bet kitiems, tėvynėje esantiems, tos durys prasidare į visuotinę nelaisvę.

Tada, kai karas Vokietijoje baigėsi, kur kas bebuvom, visi labai baimingomis akimis dairėmės, kad, griuvus vienam totaliniam priešiui, nesąmoningai auginamas ir stiprinamas kitas, dar baisesnis. Tada daugeliui aiškėjo, kad mūsų keliai atgal į namus negreit pasisuks.

Atsimenu tas dienas, kaip šiandien. Bavarijos pagarsėjusiam muzikos centre — Bayreuthe, yra ir pagarsėjęs Šv. Jurgio sunkiųjų darbų kalėjimas. Jame buvo mūsų, Lietuvoje veikusio VLIKo daugumos narių, paskutinė kalnimo vieta. Virš 2000 politinių kalinių skaičiuje, daugiausia čekų, buvo ir keliolika lietuvių. Ir kada to kalėjimo durys mums prasiverė į laisvę amerikiečiams Bayreuthą užėmus, mums, lietuviams, teko ir pirmoji garbė. Garbė, nes mus pirmiausia į laisvę išsivežė amerikietis karininkas A. Vaivada. Tuo tarpu čekai, daugiausia raudonais ženklais apsiakaišę dar laukė, kol juos pasiims Čekijos vyriausybė.

Išėjus į tuometinę laisvę, atgavus tada įmanomas susižinojimo priemones ir daugiau žinių, atsirado ir šimtai naujų rūpesčių. Aišku buvo, kad raudonieji gražiuoju neatsitrauks, kad grįžti į namus neįmanoma, kad reikės svetur gyventi. O vėl įsijungus į politinį ir visuomeninį darbą aiškėjo, kaip sunkiai raudonąja liga buvo apsirgę dauguma tuometinių amerikiečių aukštųjų pareigūnų.

Mums, kurie buvome išgyvenę vienerius metus komunistinėse replėse, tada toks amerikiečių paraudonavimas ir mūsų interesų nesupratimas, buvo tiesiog baisus. Ir žinoma, jei Maskva savo reikalavimais ir grobimais nebūtų tada pertempusi stygos, komunistinis vargas būtų dar didesnius pasaulio plotus nusibūbęs. Ir laimė, kad styga buvo pertempė, palengva didieji vadai pradėjo matyti savo klaidas. Tik labai gaila, kad tas realus matymas ir padėties suvokimas buvo toks lėtas. Toks lėtas palikęs ir iki šių dienų, nors nuo to laiko jau praėjo 15 metų.

Skaudžiausia, kad praėjus penkiolikai metų, senos Europos tautos ir valstybės, komunistų užgrobtos, laisvės ne tik neatgavo, bet ir prošvaisčių dar nematyti. O tuo tarpu per tą patį laiką į laisvę buvo išvesta keletas pusiau ar ir visiškai laukinių tautų. Joms laisvės mes nepavydime, nes laisvė visiems vienodai brangi. Tik mes stebimės, kad mūsų laisvės reikalais galingieji baiminasi su pavergėjais rimtai kalbėtis. O ką jau norėti, kada tuo reikalu net nesikalba, kad rimtus reikalavimus iškelty ir iš užimtų kraštų spaustų pasitraukti.

Penkiolikos metų didžioji skriauda tęsiama toliau. Ir ji dar ilgai tęsis, jei bus einama įprastiniu nuolaidų keliu. O tas nuolaidų kelias per tuos penkiolika metų ir buvo pats pražūtingiausias Maskvai didelių ragų auginimas. Jis mūsų tautai kaštavo dešimtimis tūkstančių gyvybių ir kankinių. Taigi sukaktis liūdna, o giedrių prošvaisčių dar nematyti.

B. G.

Nepriklausomybės paminklas, stovėjęs vytauto laidojo muziejaus, sodelyje, prie kurio vykdavo didžiosios iškilnės, bolševikams Lietuvą okupavus, tuoj buvo nugriautas, drauge ir šalia jo stovėję senoviški kryžiai.

Vienas gražiausių pastatų Kaune, statytas nepriklausomybės laikais, buvo teisingumo ministerijos rūmai, su įrašu fronte: "Justice est fundamentum regnorum".

Duona, kaip pelenai

"He that wrongs his friend
Wrongs himself more, and ever bears about
A silent court of justice in his breast,
Himself the judge and jury, and himself
The prisoner at the bar, ever condemned."

A. Tennyson

STASYS ŽYMANČAS

"Kodėl aš su jais nutraukiau santykius", -- tokia antraštė okupacinė "Tiesa" Vilniuje š.m. vasario 20 d. atspausdino Jono Deksnio "laiskų" redakcijai. Redakcija ta progą tepastebėjo, kad laiško autorius yra buvęs "vadovaujantių nacionalistinių organizacijų narys".

Tik "Tiesos" redakcija kai ką dar "pamiršo" nurodyti: --kokių gi NKVD ar KGB rūmų ar kalėjimų požemių rūsiuose Jonas Deksnys rašė šį laišką? Kaune, Vilniaus, o gal Maskvos Lubiankos ar Butyrkų? Ir kas buvo tie "draugai redaktorai", kurie "padėjo" Jonui Deksnui šį laišką rašyti ir jau parašytą dar taip kruopščiai redagavo?..

Priklausau prie tų, su kuriais Jonas Deksnys "nutraukė santykius". Kaip ir jis, vokiečių okupacijos metais buvau tarpe tų, kurie "žvilgčiojo į angli-amerikiečių sąjungininkus", ir kurie, pasak patį Joną Deksnį, gal jo laiško "redaktoriams" kiek neapsižiūrėjus, sudarė "žymią lietuvių buržuazinės visuomenės dalį". Sakykite tiesiai: lietuvių tautos didžiūmą.

PER TUKSTANČIUS
KILOMETRŲ...

Rišo mane su Jonu Deksnio keliolikos ilgų metų draugystė, glaudaus darbo ir bendros kovos dėl Lietuvos laisvės ir visai žmonijai ir lietuvių tautai brangių idealų įgyvendinimo mūsų kankinamoje Tėvynėje.

"Kai gulėdavau bunkeruose ir kautynių įkarštyje kvėpuodavau kraujo garavimu", rašė man Jonas Deksnys 1946 metų spalio 12 d., "visuomet prisimindavau Tavę ir ilgų naktų ir mėnesių metu gimusias didžiąsias idėjas. Prisimindavau X..., kuris kartu su Tavim esate didieji mano mokytojai, įkvėpę teisingumo ir laisvės idėjos pažinimą ir nepalaužiamą pasiryžimą kovoti už jų įgyvendinimą. Tomis mintimis šiandien gyvena Tautos didžiūma".

"Buk Tikras, kad jokia fizinė ar moralinė tironija nepajėgs mūsų priversti atsisakyti nuo savo siekimo ir sutraukti tuos stiprius dvasinius ryšius, kuriais mes esame sujungti net ir atskirti per tūkstančius kilometrų..."

Ir jau žymiai vėliau, 1954 metais, jis rašė man ir kitiems laisvės kovos draugams užsienyje: --

"...Čia neturiu galimybių pla-

čiau papasakoti apie savo vargus bei rūpesčius. Tenoriu išreikšti, kad kiekvienas mano širdies plaudimas ir sielos virpesys yra sukauptas viltyje, jog ateis laikas, kai ši tokia sunki, per erdvės ir laiko tolius mus išskyrusi kelionė bus laimingai baigta".

LAISVĖS KOVŲ PULSO
ŽIDINYJE

Deja, mane ir kitus Jono Deksnio laisvės kovos draugus užsienyje nuo jo skyrė ne vien tūkstančių kilometrų geografiniai nuotoliai, kurie šiais laikais galėtų būti lengvai įveikiami, bet net kelios viena už kitos geležinės uždangos: Sovietų Rusijos, Lenkijos, Rytų Vokietijos... O jās įveikti jau daug sunkiau. Bet vis dėlto ir jos nebuvo negalimos!

"Jūsų laiške, spaudos iškarpos, padėties analizės, samprotavimai bei nurodymai per spygliuotų vielų sienų užtvanas, laiko ir erdvės tolius ir nūrią gyvenimo tikrovę" -- skaitome dar viename Jono Deksnio laiške iš Tėvynės. -- "leido visomis proto ir širdies galiomis pajusti bendros laisvės kovos pulsą ir suvokti tolimesnes mūsų darbo gaires ir pamatus".

"Mums svarstant užsienio reikalų kompleksą", -- skaitome toliau tame laiške, -- visuomet iškilavo pavojus, kad esant taip skirtingose buitinėse gyvenimo ir veiklos metodų sąlygose, tarp Krašto ir užsienio gali susidaryti nesuderinamas esamos padėties ir būsimų lemiančių momentų situacijos vertinimas... Konstatuojame, kad mūsų biokavimas buvo pernelyg didelis".

Taip, iš tikro, mums, Jono Deksnio laisvės kovos draugams užsienyje dideliu moraliniu atpildu buvo tai, kad nei sienų užtvaros, nei laiko ir erdvės toliai mūsų nuo Tėvynės nenutolino.

Deja, juo toliau, juo sunkiau begalėjome susisiekti. Ir juo labiau Vakaruose ėmė prigyti sovietų peršamo taikaus sambuvio idėja, juo sunkiau buvo įveikti geležinių uždangų kliūtis. Su lietuvišku užsienio pasu jų nepervažiavo, ant šluotos užsėdęs neperjosi, nei lazdele pasispyręs neperšoksi. O pagaliau ir reikalingų tam lėšų per Vasario 16-os minėjimus nesurinksi...

VIENŲ VIENAS PAUKŠTIS...

O tuo tarpu raudonųjų kremlininkų geležinis žiedas aplink Joną Deksnį vis labiau spaudėsi. Tai buvo neišvengiama. Savo nelaimėi, jis turėjo ne vien svetimų, bet nemaža ir savų priešių, kurie sunkiuose uždavinuose ne tik jam nepadėjo, bet kur galėdami trukdė.

Visa tai savo metu priverė Joną Deksnį parašyti mūsų adresu retos kančios išgyvenimais persunktus žodžius: --

"Toliau šitoje košėje dirbti ir aukotis nebeįmanoma. Jeigu atsakingieji užsienio lietuvių veiksniai nei moraliai, nei praktiškai nerems ir net trukdys (kaip iki šiol daugiausia buvo) tautos gelbėjimo darbą iš užsienio, tai prisipažinkime, kad kova beveik pralaimėta. Nėra jokios moralinės teisės angažuoti žmones mirtiniems pavojams, kuriems tos pačios tautos juridinių ar praktinių atstovų bus priskiriamos tik avantiurizmo ir šarlatanizmo savybės. Jeigu auka daroma tautinėje plotnėje, tai ji turi būti ir pripažįstama. Iš savo karių nesijaukė ir jų neįneikino net abisinai!."

Ir dar vėliau Jonas Deksnys stačiai pastatė klausimą: ar karais tam tikri užsienio lietuvių politiniai sluoksniai ir asmenys tiesiog nesiekia jo sunaikinimo?

Gal ir šiandien nevienas jų dar kels ir mes akmenį Jono Deksnio pusėn. Juk dabar taip lengva: išdavikas, ką su tokiu dar kalbėti...

Ir jam gal belieka tik kartoti anos atgailos psalmės žodžius (101 psalmė, "Psalmių knyga". Vertė Dr. Juozapas Skvircikas, Kauno Arkivyskupas Metropolit, 1949 Stuttgart).

"Dėl mano vaitojimų smarkumo beliko tik oda ant mano kaukų."

Aš esu panašus į tyrumos pelikonį, pasidariau kaip apuokas griuvėsiuos.

Aš nemiegu ir vaitoju, kaip vienu vienas paukštis ant stogo.

Mano neprieteliai nuolat užgaulioja mane, kurie siunta prieš mane, keikiasi mano vardu. Nes aš valgau pelenus kaip duoną ir savo gėralą aš maišau su verksmu".

UŽVERSTAS TRAGIŠKAS
LAPAS

Jei pasiryžimo prasiveržti pro geležinių sienų užtvanas nei Jono Deksnio laisvės kovos draugams užsienyje nei jam pačiam niekada netrūko, tai pralaužti Joną Deksnį vis labiau supantį geležinį žiedą vilties nebuvo.

Tada, jau beveik prieš ketveris metus, 1956.V.27, Jonas Deksnys parašė dar vieną laišką. Tas laiškas atspindi nevien Jono Deksnio karštą būdą, praieity paskatinusį jį didvyriškiems Tėvynės žygiams, bet kartu ir didžiųjų lietuvių rezistencijos dramą. Tarp kitko, ji rašė:

Šioje ilgoje pilno tragizmo žiaurioje kovoje, kuri buvo aplaistyta mūsų brolių krauju ir kančiomis tolimo Sibiro bei Uralo lageriuose, aš tariausi, jog mus jungia nesutraukiamas bent moralinis ryšys. Deja, atrodė, reikia konstatuoti, kad buvę kovos draugai pilotiškai nusiplauna rankas ir palieka mus pačioje sunkiausioje minutėje. Mano sąžinė prieš savo kovos draugus ir tautos istoriją yra švari. Aš nesvyruodamas ėjau tuo keliu, kuris mano giliausiu įsitikinimu tebuvo vieninteliai galimas, praradamas sveikatą ir viską, kas asmeniškai man buvo brangaus. Jūs gi netik nepardėt ryžto, bet net nesiteiktė šitai tikinamiau paaikškinti...

"Duok Dieve, kad paaikškėtų, jog šie kartūs mano užmetimai buvo be pagrindo, o Jūs elgsite mūsų atžvilgiu priežastimi buvo tikrai kokios nors nenugalimos kliūtys..."

Be galo gaila, bet deja, ir mes taip pat nebuvome stebukladariai. Daug ko ir, tiesą sakant, nieko nebegalėdami pakeisti, mes nusprendėme, jog bus geriau, jei šį laišką nebeatsakysime...

Priešo geležinis žiedas jau buvo per kietai ir per pavojingai suveržtas. Sekė ilgi mėnesiai ir metai visai kitokio "paruošimo", "apmokymo", "smegenų išplėtimo", psichologinio ir fizinio teroro. Ir dar reikia stebėtis, kad pačio svarbiausio Lietuvos po-

grindžio kovotojo jie nenužudė iš karto, bet su visu įmanumu stengėsi lėtai iš jo išgauti viską ir dar priversti patarnauti jų reikalui.

Aname paskutiniame laiške Jonas Deksnys dar minėjo, kad jeigu tik užteks laiko ir sveikatos, jis norėtų kada vėliau surašyti šio laikotarpio lietuvių tautos laisvės žygių apžvalgą ir duoti teisingą, nors ir skaudų jos įvertinimą. To atlikti jam nebeteiko. Apžvalgą ir "įvertinimą" už jį parašė kalėjimų rūsių ir konclagerių sargybiniai, Kremliaus enkavedistai ir jų politruakai sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Ir taip vilniškėjo okupantų "Tiesoje" galėjo pasirodyti atitinkamai suredaguotas ir išpreparuotas jau "tarybinio piliečio" Jono Deksnio laiškas.

Istorija ir laisvės kova dar nebaigta. Bet ilgametėje lietuvių rezistencijos istorijoje tuo buvo užvestas dar vienas tragiškai skaudus lapas.

REDAKCIJOS PASTABA: -- Dirva paskelbs B. Railos tuo reikalu kelias "Akimirkų kronikas", kuriose bus plačiau išnagrinėtas J. Deksnio asmuo, jo veikla, NKVD raportas ir kitos platesnei visuomenei dar nežinomos ar tik mažai žinomos aplinkybės. Žinodami kad J. Deksnio veikloje būta ir daug tokių atvejų, kurie niekad nesusilauks vienodo vertinimo, vėliau duosime vietos ir kitiems pasisakyti.

SVEIKINU PUIKŲJŲ SUMANYMĄ

Sveikindama tą puikųjį sumanymą ruošti jauniesiems dainininkams konkursus, jungiu ir penkinę premijų fondų.

Prudencija Bičkienė

RED. PASTABA. Tai pirmasis, ne tik džiuginantis padrasinimas iš mūsų pagarsėjusių dainininkų, bet ir nuširdi parama sumanymus įvykdyti.

KAIP ĮSIGYTI METMENIS?

Išėjus pirmajam Metmenų žurnalo numerii Dirvos redakcija įdėjo karikatūrą, vaizduojančią Metmenų administratorių, nesantį redaktoriui glėbius laiškus su prenumeratomis. Ir pridėjo pastabą, jog daug kas skundžiasi, kad dar nematė Metmenų žurnalo.

Turime užtikrinti Dirvos redakciją, kad lietuviškoji visuomenė nėra, dėja, tiek jautri ir susidomėjusi jauniesniųjų pastangomis ir užsimojimais. Tačiau Metmenų leidimo bendrovė yra nusistatčiusi nepasiekti kai kurių laikraščių ir žurnalo pavyzdžių, kurie neprašyti išsuntinėja numerius ir po to reikalauja už juos užsimokėti.

Metmenys nebus siunčiami tiems, kurie jų nenori. Todėl geriausias kelias Metmenis gauti yra parašyti administracijai (Ramojus Vaitys, 926 Hinman Avenue, Evanston, Ill.) suketurų numerių (\$4.00) ar garbės (\$10.00) prenumerata.

Raimundas Mieželis,
Chicago, Illinois

LAIKRAŠTIS VĖLUOJA, BET
YRA IR DŽIAUGSMO

Siunčiu prenumeratos mokėstį už šiuos metus. Laikraštį gatau 4-6 savaites pavėlavus. Kartais ir visiškai dingsta. Tai vis dėl mūsų pašto netvarkos.

Labai džiaugiamės ir stebimės Dirvos nepaprasta pažanga. Tai vienintelė mums paguoda plūduriuojant kasdien vis daugiau raudonuojančio vietos jūro.

Julius Leonavičius,
Venezuela

KODĖL NEBĖRA?

Dirvoje prieš kiek laiko būdavo gerų, aktualių karikatūrų lietuvių lietuviškąjį gyvenimą. Paskutiniu laiku jų lyg ir pasigendū. Būtų gera, jei redakcija jų dažniau dėtų.

rm.,
Chicago, Ill.

R. Mazoliauskas - Figūra (gipsas)

Balandžio 23 d. Čiurlionio Galerijos patalpose buvo atidaryta dail. V. K. Jonyno vadovautos Freiburgo ECOLE DES ARTS ET METIERS auklėtinių paroda. Rengėjai — Korp! Gintaras.

Parodą, rengėjų vardu, atidarė K. Butkus. Išsamiau apie tą meno mokyklą ir mokykloje studijavusiųjų kelią į meno pasaulį nušvietė buvęs dėstytojas dail. A. Valeška. Parodos dalyvių vardu žodį tarė dail. A. Kurauskas. Abu kalbėtojai išreiškė padėką parodos rengėjams. Atidaryman susirinko gera šimtinė žmonių. Savaitės bėgyje dar aplankė keli šimtai. Spėta parduoti keli paveikslai.

Parodoje buvo išstatyti 53 kūrinių. Kūrinių autoriai: J. Akstinas, B. Kanytė-Balukienė, V. Ignas, A. Kurauskas, R. Mazoliauskas, J. Mielulis, M. Nasvytis, V. Remeika, J. Šapkus, J. Kiefer-Šapkuvienė ir R. Viesulas. Ekspонатų tarpe daugiausia aliejiniai (30) ir akvareliniai (12) darbai. Matėsi ir lino raizinių, litografijos ir kt. Kartu ir 3 R. Mazoliausko skulptūros. Kiekvienas parodon atsi-

PO DAUGEL METŲ VĖL VIENAM BŪRY

Vienuolikos dailininkų paroda Chicagoje

Dail. A. Valeška kalba parodos atidarymo metu.

raiškos ir savo asmeninio brąžo. Taip ir yra. Visi lankė tą pačią mokyklą, turėjo tuos pačius dėstytojus, bet kiekvienas eina atskiru kūrybiniu keliu. Šiuo atveju priklauso pelnytą pagyrimą ir mokyklai ir buvusiems mokiniams.

Žvilgtelėjus į paskirus kūrinius ryškiai matosi įvairumas technikoje ir tematykoje. Pavyzdžiui, aišku, kad A. Kurauskas, M. Nasvytis ir V. Remeika stipriai pakrypę abstraktinėn tapybon. Tačiau kiekvienas jų begaliniai skirtingas ir drauge savitiškai įdomus. Tas pats palyginus ir gana realiai kūrėnčius J. Akstiną, V. Balukienę ir J. Šapkuvienę. Jokių būdu negalima sugretinti ir V. Ig-

no, J. Mielulio, J. Šapkaus ir R. Viesulo. Jų kūryba skirtingesnė ir už jų pačių pavardes.

Visi šios parodos dalyviai jau spėję daugiau ar mažiau pasireikšti ir svetimtaučių tarpe. Dažnas jų buvo teigiamai įvertintas. Iš jų ypatingai išsiskiria R. Viesulas, kurio darbai reprezentuojami nuolatinėse kolekcijose New Yorke, Washington, Ženevoje, Paryžiuje ir kitur.

Negalima tylomis praeiti ir pro parodos rengėjus. Tai musų studijuojantis jaunimas, susibūręs neseniai jūrų skautų įsteigtoje korporacijoje Gintaras. Jie plačiu baru reiškiasi lietuviškoje visuomeninėje veikloje. Jų darbai verti pagarbos ir dėmesio. Ši paroda ne pirma. Pernai jie buvo surengę sėkmingai praėjusią dail. V. Igno parodą. Žada surengti ir daugiau.

Čia aprašomos parodos rengimo komisiją sudarė: D. Lukošūnaitė — pirmininkė ir L. Šlenys, V. Šimaitis, J. Liškevičiūtė, D. Rutkaitė, N. Gumbinaitė, S. Lukauskas — nariai.

Ptr. P.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.

Parodos atidarymo metu buvo daug diskutuojama meno klausimais... Iš kairės A. Grincevičius, D. Bylaitienė, R. Bičkienė, dail. Balukienė ir J. Kelečius.

V. Noreikos nuotrauka

Parodos svečiai klausosi dail. A. Kurausko kalbos. Nuotraukoje matyti: dail. Mackuvienė, dail. Balukienė, dr. Balukas, dail. Valeška, dr. J. Paplėnas, sol. Adomaitienė, kun. Vaišnys ir kt.

V. Noreikos nuotrauka

A. Kurauskas

Langų valytojas (aliejus)

Bostono skautai pagerbė Joną Kasmauską

Bostono lietuviai skautai jau beveik dešimt metų turi neblogus užuobėgos namus. Tai ALT S-gos Bostono sk. namai. Balandžio 29 d. vakare žalgirio tuntas tuose namuose surengė gražų sk. garbės pirmininko ir minimų namų steigėjo Jono Kasmausko pagerbimą. Prie skanių užkandžių ir tortų susėdo keliasdešimt vyresnio amžiaus tautiečių, tų vidurinio amžiaus žmonių, ir gražus būrys skautiškojo jaunimo. Tai retas pobūvis, kur susirinktų šitokia marga visuomenė. Ir

tai yra puikus įrodymas, kad gali po vienu stogu išsistiekti seni, vyresni ir jauni, jeigu tik jie to nori. Na, ir pobūvio nuotaika buvo jauki ir šilta.

Žalgirio tunto tuntininkas Myk. Subatkevičius trumpu žodžiu pradėjo J. Kasmausko pagerbimo iškilmes. Maloniai skautiška nuotaika vakarui vadovavo skautininkas inž. A. Treinys. Pirmais gerai paruoštą ir jautrią kalbą pasakė skautininkas Algirdas Banevičius. Jis neperdėta forma apibūdino Joną Kas-

mauską, iškėlė visą eilę jo nuopelnų mūsų skautiškajam jaunimui, dėkojo už prieglobstį ALT S-gos namuose. Jono Kasmausko tyrą patriotizmą statė pavyzdžiu svetimuose kraštuose išblaškytam liet. jaunimui, nuoširdžiais žodžiais žadėjo, kad lietuviai skautai visada eis Lietuvos keliu ir kovos dėl jos išlaisvinimo. Pabaigoj A. Banevičius linkėjo, kad dar ilgus metus Joną Kasmauską Dievas laikytų sveiką ir stiprų. Po jo kalbos tuntininkas Myk. Subatkevičius prie Jono Kasmausko krūtinės prisegė skautų žymenį Už nuopelnus. Susirinkusieji pagerbiamajam ta proga pagiedojo Ilgiausių metų. Baltijos tunto tuntininkė O. Mučinskienė pasveikino J. Kasmauską mergaičių vardu. Lietuvos Skautų S-gos pirmininkas Dr. Vyt. Čepas džiaugėsi gražiu pobūviu, džiaugėsi ta sandora, kuri čia į vieną šeimą jungė jaunimą ir senimą. ALT S-gos Bostono sk. pirm. Ant. Matjoška linkėjo, kad lietuvių vienybė iš deklamacijos pereitų į tikrovę. St. Santvaras, taręs, kad Jonas Kasmauskas savo dydysia ir gerais darbais yra tikras skautas, ilgėliau sustojė ties skautų ideologija ir jų šūkais. Žvelgdamas į žmogų, jis rado, kad yra daug gilių prasmės ir simbolikos skautų pastangose kasdieną padaryti nors vieną gerą darbą ir jų pagrindiniame šūkyje Dievui, Tėvynei ir Artimui. Mūsų dienom, kai bedieviškasis materializmas siautėja, Dievo suvokimas anaipol neturi blankti. Pavergta tėvynė turėtų įkvėpti nepalaužiamą troškimą gyventi ir kovoti. Ir pastangos padėti artimui visų pirma turėtų vesti į liet. tarpusavę talką. Jis linkėjo, kad liet. skautai niekad, niekad nuo savų idealų ne nutoltų. Jonas Kasmauskas kalbėjo paskutinis. Daž-

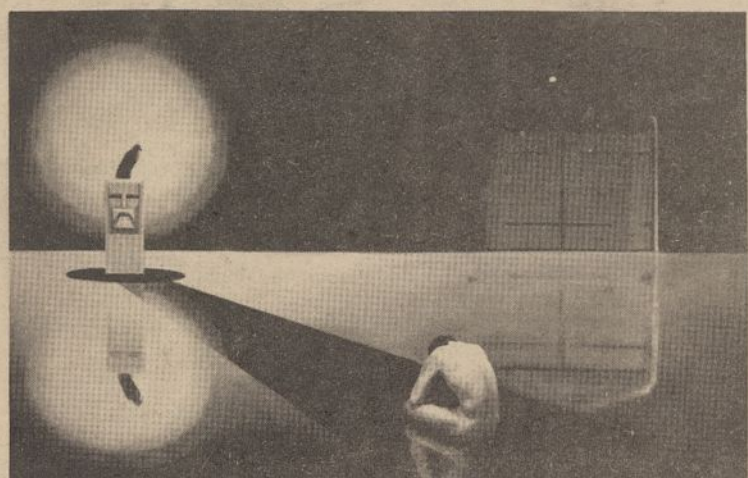
niausia jis kalba aforizmais. Ir šį kartą jis nemazai jų pažėrė. Pats gražiausias buvo šis: Lietuvis lietuviui turi žiūrėti į akis be baimės ir gėdos. Atrodo, tai yra idealas, kurio mes, vis negalime pasiekti. Žinoma, J. Kasmauskas nuoširdžiai padėkojo skautams ir jų vadovybei už surengtą pagerbimą ir įteiktą žymenį. Jis tarė, kad šie namai yra skautų namai, skatino visuomenę organizuoti skautams remti draugiją, o ALT S-gos Bostono sk. namus žadėjo didinti, kad tik skautiškajam jaunimui čia būtų jauku ir šilta.

JONAS KASMAUSKAS, skautų apdovanotas ordenu "Už nuopelnus".

Pobūvio meninę programą atliko jaunieji skautai. Gintaras Karosas gražiai pasmuikavo Schuberto Serenadą ir dar vieną dalyką, jo sesuo Giedrė jam akompanavo ir pati solo skambino fortepionu, tikrai talentingai pasireikšdama. Brolis ir sesuo Karosai yra maždaug 12-13 m. amžiaus muzikai. Pajėgiu fortepioniniu skambinimu pasireiškė Rūta Dačytė, paskam-

(Nukelta į 6 psl.)

J. Mielulis

Žmogus kalinio rolėje (aliejus)

Be žodžių

New Yorke įvykusių balandžio 30 ir gegužės 1 d. d. Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių varžybų komisija. Sėdi iš kairės: A. Bagdžiūnas - komisijos pirm., A. Andriukaitis, E. Staknys. Stovi: B. Garunkštis, A. Daukša, J. Lapurka, J. Klivečka ir E. Staknys.

300 SPORTININKŲ PASIRODYMAS NEW YORKE

Kai dauguma mūsų organizacijų nuolat skundžiasi jaunimo nesidomėjimu lietuviška veikla, tai sportininkai gali tik didžiuliu. Tai visi newyorkiečiai turėjo progos įsitikinti bal. 30 ir gegužės 1 d. d., įvykusiose Dešimtosios Šiaurės Amerikos Lietuvių sportinėse žaidynėse. Čia matėme apie 700 mūsų gražaus, jaunatvės džiangsmu, lietuviška dviasia sportuojančio, žaidynes stebino, vėliau susipažinimo vakare besilinksminančio jaunimo. Tai mūsų išeivijos lietuviškoji atžala.

Visai teisingai FASK pirm. A. Vakselis sportinės akademijos metu, prieš įteikiant laimėtojų taures, savo kalboje pabrėžė, kad žengdami į antrąjį dešimtmetį, sutelktume visas dyvasines ir materialines jėgas ir pastangas vienam ir pagrindiniam tikslui -- mūsų lietuviškam jaunimui, būsimam nepriklausomos Lietuvos kovotojui.

Lietuvių sportinės žaidynės yra mūsų sportinės veiklos, pasiektų laimėjimų ir fizinio bei dvasinio pasiruošimo demonstracija. Žaidynės, suburdamos mūsų jaunimą į sugebėjimų varžybą, turi ne tik auklėjamąjį pradą, bet ir didelės reikšmės lietuviškos išlaikymo.

Žengiant į antrąjį dešimtmetį, -- kalbėjo toliau FASK pirm. A. Vakselis, -- Sporto S-ga jau turi tris apygardas: Kanados, Vidurio Vakarų ir Rytų. Čia yra 22 aktyvūs klubai, S-goje yra virš 800 registruotų aktyvių sporto darbuotojų, apie 500 rėmėjų.

Kad mūsų sportinis gyvenimas, pradėjęs organizuotis 1946 m. Vokietijoje, Augsburgėje, kur buvo išrinktas pirmasis vad. Lietuvių tremtinių organizacinis sporto komitetas iš pirm. L. Baltrūno, Z. Puzinausko, N. Čereko, V. Bakūno ir B. Keturakio, per šį dešimtmetį taip sustiprėjo, išsišakojo, A. Vakselis išreiškė padėką lietuviškos organizacijos ir lietuvių visuomenei, nuolatos remiančioms sportininkų pastangas, darbus ir užsimojimus. Jis kvietė ir toliau skirti daugiau dėmesio, globos mūsų sportuojančiam jaunimui.

A. Vakselis išsamiai apibūdino 10-ties metų lietuvių sporto eigą. Šių žaidynių pravedėjui -- Atletų klubui ir visiems vado-

vams, organizatoriams, dėkojo už didelį ryžtą aukojant daug brangaus laiko mūsų jaunimui. Išreiškė padėką ir sportininkams, nebijusiems vargo, nemigo nei blogo oro atvažiuoti iš tolimų miestų.

Akademija - užbaigtuvės, turėjusios įvykti sekmadienį 6 val. v., pavėlavo net porą valandų, nes reikėjo dvi savaites peržiūrėti. Todėl ir dalyvių, tiek jaunų tiek senų, akademijoje buvo daug mažiau, negu šeštadienio linksminavimui. Dauguma turėjo išvažiuoti palikę atstovus laimėtojų taurių atsiimti, o vyresnieji užtruko rungtynes bestebdami. Todėl į užbaigtuves atsilankė vos 200 žmonių, kurių išvakarėse toje pačioje puošniojo salėje buvo per 600. Ir beveik vien jaunimas. Vien sportininkų buvo apie 300 iš Clevelando, Detroito, Hamil-

tono, Toronto, Hartfordo, Chicago, Bostono, Rochesterio, Waterburio, Worcesterio, New Yorko ir k.

Sportinę akademiją pravedė organizacinio komiteto pirm. J. Kepenis, varžybų aktą perskaitė varžybinio k-to pirm. A. Bagdžiūnas.

Su apgailestavimu tenka pažymėti kad iš visur svečiai suvažė ir šeimininkų svetingumu pasinaudoję, juos nugalėjo ir priminė, kad sportinės varžybos lieka varžybomis.

Nugalėtojams taurių, pereinamųjų ir vienkartinį buvo apie 40, Konsulas A. Simutis įteikė New Yorko gen. konsulato skirtą taurę. Visiems vyrų varžybų komandiniams nugalėtojams Neris B-vės skirtas taures įteikė dr. J. P. Kazickas.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo skirtą pereinamąją taurę laimėjo Toronto Aušra, surinkusi daugiausia taškų krepšinyje visose sportininkų klasėse. Atteiktinų Federacijos pereinamąją taurę teko Waterburio LSK Gintarui, kurią įteikė dr. Vygnatas, Lietuvių Gydytojų Korporacija Fraternitas Lituanica pereinamąją taurę įteikė dr. V. Paprockas laimėjusiam Clevelando LSK Žaibui, ALTo skirtą moterų krepšiniui taurę ALT pirm. Ošlapas įteikė laimėjusiam Torontui, New Yorko Liet. Gydytojų D-jos skirtą mergaičių krepšiniui pereinamąją taurę laimėjo Toronto PPSK Aušra, kurią įteikė dr. V. Čekas, VLKO pereinamąją taurę, skirtą jaunių krepšiniui P. Valnauskas įteikė laimėjusiam Worcesterio LSK Vyčiui ir t.t.

Šis mūsų jaunimo gausus sąskrydis rodo, kad jį suburti galima, tik reikia vyresniųjų ryžto, materialinės paramos ir vieningo darbo. Šalia daug pasidarbavusių organizacinių komitetų, talinkinių ir rėmėjų, verti dėmesio ir visi newyorkiečiai, priėmę jaunuosius svečius nakvynėn o buvo ir tokių, kurie globojo, valgydino net po 6 asmenis. Tai graži talka, tai įnašas į bendrą mūsų lietuviško išsilikymo aruodą.

E. Čekienė

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.

Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WAIlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE HEMOROJŲ

DR. A. GRIGAITIS

mai net infekcija. Ir tai jau hemorojaus vaizdas.

Hemorojaus reiškiniai

Ši liga gali tęstis ilgą laiką ir įgauti chroninį pobūdį. Yra ligonių, kurie hemorojum serga 20-30 metų.

Ligos pradžioje išsinešamos žarnos pilnumas, peršėjimas, kartais išsinešamos žarnos pasirodo truputis kraujo. Tokiuose atvejuose po vidurių ištuštinimo apie išsinešamą žarną galima apčiuopti hemoroidinius guzus.

Skausmai gali būti ir nebūti. Vėliau guzai didėja, ligos simptomai ryškėja, kraujavimas dažnėja, nors jis paprastai nėra pavojingas. Bet kartais dėl dažnų ir gausių kraujavimų atsiranda mažakraujystė.

Laikui bėgant ir ligai blogėjant prie vidurių ištuštinimo išsineša laukan išsiplėtusių venų guzai. Tokie guzai gali kliudyti išvalyti vidurius. Tokie guzai gali užsismaugti, gauti infekciją, įdegimą. Dėl to žymiai sulėtėja kraujo apytaka, gali atsirasti venų trombozė -- jų užsikimšimas.

Iškritus hemorojaus guzams, o ypač jiems užsismaugus, tiesiosios žarnos angoj prasideda dideli skausmai. Jei anksčiau, nesant įdegimo, hemorojaus guzai lengvai įstumiami žarnon atgal, tai dabar susidaro didelis sunkumas juos grąžinti. Kartais tokiame atvejuje pakyla karštis, užkietėja viduriai, ligonio savijauta blogėja.

Infekuoti hemorojaus guzai gali būti priežastim aplinkinių o s e audinių o s e skaudulio, kuris gali patsai sprogti arba jį reikia pra-

piauti. Ne retas atsitikimas, kad dėl įdegimo tiesiosios žarnos gali atsirasti plyšimai, kurie yra skausmingi ir sunkiai pagydomi.

Hemorojaus profilaktika

Kiekvieno pareiga pasirūpinti hemorojaus profilaktika, t. y. neprileisti venų išsiplėtimo tiesiojoje žarnoj, nes tai veda prie hemorojaus pradžios.

Hemorojaus atsiradimui, kaip minėjau, palankias sąlygas sudaro žarnų trakto nusilpimas, o su juo atsiranda vidurių užkietėjimas, pirmas žingsnis į šią ligą. Todėl labai svarbu pralinti atsiradusi vidurių užkietėjimą. Šiuo atveju tinka dieta. Palinkę į vidurių užkietėjimui privalo naudoti daugiau grubaus maisto, kurs duoda daugiau atmatų. Čia tinka juoda duona, įvairios košės, daržovės, vaisiai, ypač rūgštūs obuoliai, šviežios, džiovintos slyvos, rūgusis pienas. Labai gerai valgyti rūgusį pieną su juoda duona.

Sauso sudėjimo žmonės gali naudoti aliejų, grietinėlę, medų. Valgyti nustatytu laiku, vengti sauso maisto. Svarbu pripratinti ištuštinti vidurius nustatytu laiku, geriausia ryte. Žmonėms, kurie dėl darbo sąlygų mažai juda, patartina sportas, gimnastika, įvairūs žaidimai, ypač gryname ore.

Sportas tinka bet kuriam amžiui. Po sporto dušas, apšitrynimas šaltoku vandiniu. Prie sportinės mankštos reikia priskaityti pasivaikščiėjimą, irklavimą, lengvą fizinį darbą daržė, sode. Sportas, fiziniai judesiai pagerina kraujotaką ir virškinamojo kanalo veiklą. (Bus daugiau).

CHICAGO

Meno kuopelės sezono uždarymas

Vytauto Didžiojo Chicago Šaulių Kuopos meno kuopelė gegužės 14 d., 7 v. v. Lietuvių Auditorijos salėje rengia tradicinį sezono uždarymą. Šis išsiplėtimas. Tose vietose sulėtėja kraujo cirkuliacija. Kraujotakai blogėjant, blogėja ir tose vietose mityba. O dėl nepakankamos mitybos tiesiosios žarnos audinių atsparumas sumažėja, atsiranda įdegi-

Šį sezoną meno kuopelė gražiai ir sėkmingai pasirodė ne tik Chicagoje, bet ir kitur. Vaidino "Jaunystės aleksyras". Vaidino Chicagoje ir Racine, Wis. O Detroite išpildė programą prie Joninių laužo.

Tai būrelis įvairaus amžiaus pasiūventelių, kurie po sunkių fizinių pareigų dar suranda laiko ir energijos pašvęsti po 2 ar 3 kartus savaitėje vaidybos ar šokių repetitijoms. Artimoje ateityje žada pradėti repetuoti rašytojo Valentino "Naktigoną".

Kuopelėi talkininkauja ir prijaunantieji, ypatingai daug prisideda prie vaidybos lygio pakėlimo A. Brinka kaip režisorius. Visą laiką kuopelėje jaučiamas gražus tarpusavio sugyvenimas,

PASIKLAUSKITE SAVES

SEKAMŲ KLAUSIMŲ

APIE FIRMĄ, Į KURIĄ KREIPSITĖS, PIRM NEGU SIŪSITE

DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firmą patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priėmimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėzes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bilė sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
ANDrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

246 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

1991. Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MARKet 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

979 So. Broad Street
TRENTON, N. J.
Tel. EXport 4-8085

Bostono...

(Atkelta iš 5 psl.)

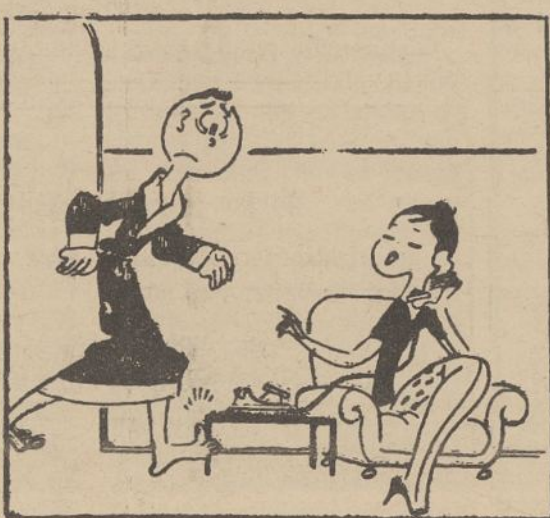
bindama sunkų ir sudėtingą Chopino Valsą. Maironio baladinį eilėraštį apie šatriją gražia ir gryna liet. kalbos tartimi dailiai paskaitė Uogintas Kubilius.

Jono Kasmausko pagerbimas, kurį rengė žalgirio tuntas, buvo tikrai jaukus ir malonus. Be minėtų skautų vadų, pobūvy dar matėsi tunto dvasios vadas kun. J. Klimas, poetas F. Kirša, inž. B. Galinis su žmona, Just. Vaičaitis, broliai Vilėniskiai, Vaičjurgis, Vl. Mickūnas ir dar visa eilė žinomesnių Bostono lietuvių.

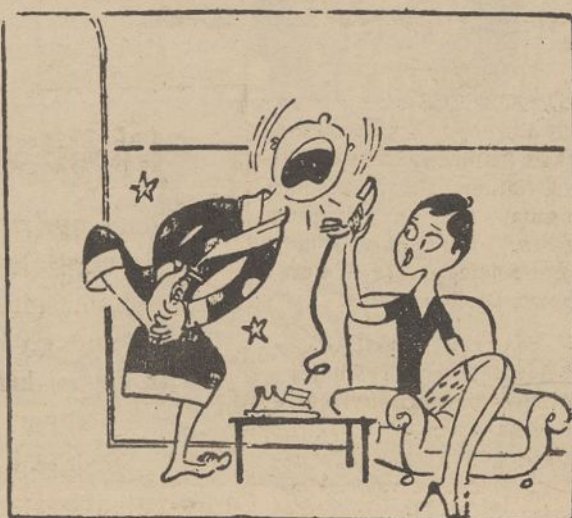
A. Val.

-- Labas, mamytel! Ak, štai ir Jonas...

-- Jis nori tave pasveikinti...

-- Pasakyk jai ką nors švelnaus!

JAV ir KANADOS JAUNŲJŲ DAINININKŲ, SMUIKININKŲ IR BALETO ŠOKĖJŲ

KONKURSO KONCERTAS

Įvyksta gegužės 14 d., Slovenian Auditorium, Clevelande, 6409 St. Clair Avenue.

Padžia 7 val. vak. Rengia Dirva

Kviečiame gausiai dalyvauti Clevelando ir viso Ohio lietuvius. Taip pat laukiame svečių iš Detroito, Pittsburgho ir kitų lietuvių kolonijų.

Konkurso koncertui bilietai jau parduodami Dirvoje. Užsisakykite iš anksto. Kainos nuo \$2.50 iki \$1.00

Po koncerto vaisės turtingame bufete.

Šokiai grojant Korp. Neo Lithuania orkestrui.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• I jaunųjų menininkų varžybų rėmėjus įsijungė: Romualdas Veitas, Brutenis Veitas, Aleksas Laikūnas, Justinas Misčikas. Širdingai dėkodami, kviečiame ir kitus įsijungti į šią gražią jaunųjų menininkų rėmimo talką.

• ALTo susirinkimas įvyksta gegužės 8 d., 11 val. 30 min. (tuoj po pamaldų), sekmadienį, Lietuvių Sveikatinės salėje. Kviečiami visų organizacijų atstovai būtinai dalyvauti.

Darbų tvarkoje: Skyriaus valdybos ir Revizijos komisijos pranešimai; naujos valdybos ir Revizijos komisijos rinkimai; eina-mieji reikalai ir kt.

• Šį sekmadienį Grandinėlės šokėjai dalyvauja metiniame tautų festivalyje

Rusai numušė...

(Arkelta iš 1 psl.)

Chruščiovas paskelbė "labai griežtą išspėjimą" kraštams, kurie išleidžia į savo teritorijas JAV įgulas -- tuo paliesdamas NATO ir CENTO bazes, supančias Sovietiją. Chruščiovas pareiškė, kad tą išspėjimą paskelbti įgaliojės jo kabinetas.

Chruščiovas kalboje buvo taip pat paliestas prez. Eisenhowerio nusistatymas palikti viršūnių konferencijose savo vietininkų viceprez. Nixoną, jei konferencija nusitęstų ilgiau. Chruščiovas pareiškė, kad Nixonas mažiau, negu kuris kitas galvojęs apie šaltojo karo nutraukimą ir ginklavimosi lenktynių nutraukimą. "Aš bijau, kad Nixono įgaliojimas vesti derybas konferencijoje gali būti panašus į ožio pasiuntimą prižiūrėti kopūstų daržą," pareiškė jis.

Prieš pat Chruščiovo kalbą Tassas paskelbė, kad vadina-moji aukščiausioji taryba atskiruose posėdžiuose patvirtinusi permainas sovietinėje hierarchijoje, nutarusi panaikinti darbo pajamų mokesčius ir sutrumpinti darbo dieną fabrikuose. Vėliau Chruščiovas skelbė, kad mokesčių panaikinimas įrodąs "mūsų sistemos pranašumą".

Faktiškai Sovietijos vyriausybė renka mokesčius iš gyventojų susirinkdama visą pelną už gaminius ir nustatinėdama tokias kasdienio vartojimo prekių kainas, kurios nešų pelną valstybei.

* STRASBURGE susirinko posėdžio Europos Tarybos Patariamasis Seimas ir "Non-Represented Nations" komisija, kuri atstovauja sovietų pavergtas valstybes. Pavergtųjų Seimo pasiųstoje delegacijoje Lietuvą atstovauja Dr. S. Bačkis.

* VALSTYBES DEPARTE-MENTE gegužės 3, ryšium su darbotvarkės parengimu viršūnių konferencijai, lankėsi PJT Seimo delegacija: pirm. P. Zenkl, vice-pirm. V. Sidzikauskas, nariai: S. Korbonski ir J. Kcevaro. Delegaciją priėmė valst. sekr. pav. Davies.

Clevelande, įvyksta čia m Music Hall. Pradžią 3 val. p. pietų.

Praėjusį šeštadienį Grandinėlė išpildė koncertą Detroito. Buvo susirinkę per 400 žiūrovų ir susilaukta labai palankaus vertinimo.

• Po Grandinėlės koncerto Slovenian Auditorium buvo rastas moteriškas megstinis. Atsiimti MU 1-6767.

• Vestuvių vaidinimas įvyks šį šeštadienį, gegužės 7 d. Engineers Building salėje, 100 St. Claire ir Ontario gatvių kampas. Vaidinimas prasidės skirtu laiku, taigi visi prašomi neveluot. Tie, kurie dar neturi įsigiję kvietimų, prašomi juos įsigyti iš anksto, kad prieėjimo nebūtų susigrūdimo.

Atvažiuosiuoms mašinomis, netoli Engineers Building salės, St. Clair Avenue dešinėje pusėje, yra erdvi automobiliams pastatyti aikštė.

• Neringos skaučių tuntas gegužės 8 d., sekmadienį, 5 val. p. pietų, Čiurlionio ansamblio namuose rengia Motinos dienos minėjimą — arbatėlę.

• Reginos Jankutės ir Jono Zorskos sutuoktuvės įvyksta šį šeštadienį — gegužės 7 d., 9:30 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

• Meilę Juškėnaitę, aktyvią skaučių narę ir vadovę, praėjusį sekmadienį automobilio nelaimėje sunkiai sužeidę spalvotasis vairuotojas, nepaisąs šviesų signalų. Gydoma ligoninėje, motinos Dr. A. Juškėnienės priežiūroje.

• Jonui Sakalui, Dirvos bičiuliui ir rėmėjui, ilgesnį laiką sirguliuojančiam, New Yorke buvo padaryta sunki galvos operacija. Operacija pavykusi, tik užtruks ilgesnį laiką, kol pilnai atgaus sveikatą. Ateinančią savaitę grįžta į Clevelandą.

Savininkas parduoda namą Dvigubas, po 5 ir 5 kamb. Gaso šildymas. Netoli Šv. Jurgio bažnyčios — 1326 Giddings Rd. (61)

Išnuomojami kambariai 655 East 97 St. Šaukti telefonais: MU 1-3122 arba VI 3-3002. (53)

NAMAI NAUJOS PARAPIJOS RAJONE

Plytinis, 3 miegamųjų, su įrengtu kambariu rūsyje.

Medinis, 2 miegamųjų, labai švarus ir geras mažai šeimai.

7 kambarių erdvus namas labai ramioje gatvėje.

Turime gerą pasirinkimą naujų vienos ir dviejų šeimų namų.

EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 St. IV 1-6561 Namų telef. MU 1-2154 (55)

DETROIT

Balfo susirinkimas

Šauktas metinis narių susirinkimas nukeltas į sekmadienį, gegužės 15 d., 11 val. prieš piet, buv. lietuvių svetainėje. Dienotvarkėje numatyti naujos valdybos rinkimai ir skyriaus tolimesnės veiklos aptarimas. Visi nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

Pavasarinė išvyka-gegužinė Sezonu atidarymo proga Kodačių vasarvietėje Nidoje, prie Lobdell ežero, gegužės 15 d. ruošama pavasarinė išvyka-gegužinė.

Kviečiami Detroito ir visų artimesnių apylinkių lietuvių. Pakankamai erdvės ir stalų visiems. Lietuviškų plokštelių muzika, laimėjimai, šaudymas, įvairūs žaidimai ir kt. pramogos. Žuvautojai čia pat galės gauti ir leidimus, laivus, meškeres ir t.t. Valgi visi atsiveža. Vietoje galės gauti kavą, ir kitus gėrimus, pyragus ir įvairius saldumynus. Visiems įvažiavimas nemokamai.

medamas aštuonias pirmas vietas. Prasčiau sekėsi Prisiškėlimo parapijos Aušrai, kuri laimėjo tik vieną pirmą vietą.

E. CHICAGO

Balfo parengimas

Balfo 95 skyriaus valdybos pastangomis suruoštas parengimas įvyko balandžio 24 d., 6:30 val. vakare, Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Meninę programą išpildė Fausto Strolis vedamas (Tėviskėlės) ansamblis, parodęs (Lietuvių Vestuvių) muzikinį veiklą, kuris labai įdomus ir patrauklus, teikias didelį džiaugsmą žiūrovams.

Jaunųjų menininkų pasirodymu visi parengimo dalyviai buvo labai patenkinti ir kitos įvairenybės.

Balfo šalpos reikalams gauta gryno pelno 280 dol. Pakenė

TORONTO

Remtinas parengimas

Šio mėn. 7 d. Šv. Jono Kr. parapijos salėje, įvyks bendras Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Toronto skyr. ir Sporto Klubu "Vytis" šokių vakaras. Gros geras orkestras šešių asmenų. Pelnas skiriamas Suvalkų trikampio lietuviams ir sportojuočiam Toronto jaunimui paremti. Tikimės visuomenės paramos.

Torontiečiai New Yorko žaidynėse

Toronto lietuvius gražiai atstovavo S. K. Vytis, lai-

DAŽNAI mėgstama pasijuokti iš Texas gyventojų. Vienas, dabar gana populiarus pasakojimas yra, jog Texas gyventojas nuvyko į Australiją. Tenyščia gyventojai norėjo pasigirti krašto didumu, bet Texas gyventojas atsakinėjo, kad pas juos viskas esą dar didesni. Kartą, besikalbant, pro šalį prabėgo kengūra, Amerikietis ir sako: o jūsų žiogai tikrai didesni, negu pas mus -- Texas.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd. Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

Dėmesio!

Visais apdraudos reikalais,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

Paulina Mozuraitis-Bennett, HI 2-4450

GEROJI LIETUVĖ MOTINA

Žmonijos širdis yra šeima, o šeimos širdis yra motina. Nedaug kas žmonijai yra taip būtina reikalinga, kaip motina. Žmonės galėtų gyventi be kino žvaigždžių ir be grožio karalienių, bet negalėtų gyventi be motinų.

Kas yra motina? Kodėl žodis motina sukelia žmogaus sieloje nuostabių vaizdus, o našlaičio veidą ašara vilgo. "Motina yra ta reta vieta pasauly, kur žmogiškumas, taip glaudžiai sueina su dieviškumu, kad dažnai tyrime motinos žvilgsny gali įžiūrėti dalelę Dievo didybės", Wautier d'Aygalier.

Motina yra šeimos širdis ir gaivintoja. Prie mamytės širdies skuba dukterė iš mokyklos ir sūnus iš darbovietės, kad mylinčios motinos prieglobsty užmirstų rūpesčius. Nėra pasaulyje meilės, kuri pralenktų motinos meilę. Visos žemiškos meilės, kurias išreiškia me vieni kitiems, nublanksta kaip mėnulis prieš saulę prieš motinos meilę. Didžiausias gėris ir meilė žmogui žemėje yra motina...

Geroji lietuvė motina, savo aukšta dorove ir giliu relingumu nusipelnė, kad LIETUVA išliko lietuviška ir katalikiška. Šią tiesą gražiai ir įspūdingai yra išreiškęs skulptorius Petras Rimša savo neužmirštamajai "Lietuvos Mokykla".

Geroji lietuvė motina verpia, gi šalia jos vaikutis su knyga, mokosi lietuviško rašto. Ji įdiegė į vaiko širdį gimtosios kalbos ir Lietuvos meilę. Istorikas S. Daukantas, kurio motina taip gi buvo dalyvė sukilimo prieš rusus 1795 m. sako: "Mūsų kalba, kuria mūsų prabočiai prieš tūkstantį metų kalbėjo išlaikė ne raštas, bet motinos".

Per Lietuvos motinų sūnų kapus buvo įgyta ir Lietuvos laisvė. Maži lietuvių būreliai, su surudijusiais šautuvais, išvijo stipriai ginkluotus vokiečius, bolševikus, lenkus ir bermontininkus. Jaunojo kario širdyje degė Lietuvos meilė ir ji lydėjo gerosios motinos palaima.

Mūsų didysis tautos dainius — Maironis lietuvių motiną guodė ir ramino: "Oi, neverk, motinėle, kad jaunas sūnus eis ginti brangios tėvynės, kad pavirtęs kaip ažuolas girių puikus, lauks teismo dienos paskutinės".

Žuvusiųjų vardai jų pačių krauju prašyti į Lietuvos istoriją, liks brangūs visiems amžiams ir bylos apie lietuvių motiną, kuri mokėjo į jauno kario širdį įskiepyti tėvynės meilę, kad jų gėstanti gyvybė buvo su žodžiais lūpose: "Man tėvynė brangi, už jos laisvę aukoju visą, kas man brangiausia: jaunystę ir gyvybę. Bet mano karštas kraujas tebūna antspaudas ir laidas didžiam žygiui — LIETUVOS LAISVĖS laimėjimui". Jų kruvina auksa ir gimė laisva Lietuvos respublika...

Mūsų didžiojo tautos dainiaus Maironio šauksmas: "Numesk tėvynę rūbą seną, kuri užvilko svetimi"... šiandieną vėl stoja prieš gerosios lietuvių motinos akis prieš okupuotoje Lietuvoje ir tremtyje.

Geroji lietuvė motina, likusi Lietuvoje, mato tas begalines skriaudas, daromas lietuvių tautai. Ir geroji motina stoji kovon už mūsų tautos šventų vertybių ginimą. Tai liudija partizanų eilėraščiai ir mūsų gerųjų motinų kapai tolimose Sibiro tundrose. Lietuvoje, po 15 metų prieš naujos okupacijos, jaunoji karta nėra tokia, kokios siekia bolševizmas. Gerosios lietuvių motinos įtaka yra galingesnė, negu komunizmo propaganda.

Geroji lietuvė motina tremtyje rūpinasi tautinių vertybių ugdymu šeimoje, kad atlaikytų jaunimo nutautėjimą. Jei sūnus ar dukterė puikiai kalba lietuviškai ir myli savo tėvynę, tai nuopelnas gerosios motinės. Jos žingsnis ir darbas buvo apgalvotas, meile ir lopšine daina palydėtas...

"O, tėviškė, koks mielas kraštas, kurio taip netekau ūmai, to neišreikš ne vienas raštas, tai pasakys vieni jausmai"... Pr. Vaičaitis.

Geroji tremtinė motina šeimoje kalba tik lietuviškai, kad būtų angelu sargu tautinių ir religinių vertybių...

Kun. Z. Gelazius

KAS IR KUR?

• Min. St. Lozoraičio straipsnis "Šaltojo karo epizodas ar istorinis posūkis", kuriame nagrinėjama tarptautinė būklė prieš viršūnių konferenciją, išspausdintas šveicary "Basler Nachrichten" vedamuoju.

• Balandžio 23 d. Povilas Plikšyns, Dirvos bičiulis Bostone, atšventė savo 50 gimtadienį. Plikšyns priklauso Lietuvos miškininkų šeimai. Jo sukaktuviniam pagerbime dalyvavo artistai miškininkai.

DR. JUOZUI JANUŠKEVIČIUI

mirus, Jo žmonai BRONEI, sūnui ALGIRDUI ir dukroms PAJAUTAI, ALDONAI ir BIRUTEI bei jų šeimoms gilią užuojautą reiškiamė

Stasys, Stasė Šimoliūnai ir šeima

ANTANUI BARAUSKUI

mirus Lietuvoje, dukrai VALERIJAI, sūnams BRONIUI, KAZIMIERUI ir jų šeimoms bei anūkams, skaudaus liūdesio valandoje reiškia nuoširdžiausią užuojautą

Juozas Kaklauskas

Rochesterio Radijo Klubo valdyba. Sėdi iš kairės: P. Puidokas, P. Saladžius, A. Cieminis. Stovi: B. Krokys, V. Žmuidzinis ir R. Kiršteinis.

Rochesteryje iškilmingai paminėtos dešimtmečio sukaktys

Rochester, N. Y. Balandžio 23 d. savaitgalis Rochesteryje praėjo Lietuvių Radijo Valandėlės ir Tautinių šokių grupės dešimtmečio minėjimo ženkle. Tos energingos, nors mažos skaičiumi lietuvių kolonijos džiaugsmas buvo suprantamas, nes per tą minėjimą visi pamatė, kokią didelę tautinį darbą atliko abu sukaktuvininkai. Lietuvių Rad. Valandėlė buvo įsteigta 1950 m. vasario 16 d. ir nuo to laiko kartą per savaitę buvo paskleista virš 500 lietuvių radijo programų. Rochesteryje lietuvių per tą laiką tos valandėlės išlaikymui sudėjo virš 16,000 dol., bet tie pinigai atnešė daug neįkainuojamos lietuviškos naudos.

Tokio pat gražaus įvertinimo susilaukė ir Tautinių šokių grupė, kuri, rodydama tautinių šokių grožį mums ir svetimiesiems, kartu atliko didelį tautinio auklėjimo darbą priaugančiai kartai. Visų pagarbos ir padėkos susilaukė tos grupės vadovas St. Ilgūnas.

Iškilmingą minėjimą atidarė Radijo Klubo p-kas P. Puidokas ir Tautinių šokių grupės vadovas St. Ilgūnas.

• Dr. S. Bačkis, kaip skelbia "Prancūzijos Lietuvių Žinios", į JAV atvyks birželio mėn.

• Brighton Parko lietuvių moksleivių ansamblis "Tėviškėlė", vedamas p. A. Kirvaitytės ir muziko F. Strolios, gegužės 21 d. atvyks į Racine, Wis. ir pasirodys su "Rūtų darželiu" — miniaturinėmis vestuvėmis. Mažuosius meno mėgėjus kviečia DLK Kęstučio šaulių kuopa.

Pasveikinimo žodžius tarė buv. ilgametis Klubo p-kas Pr. Saladžius. Po to minėjimui vadovavo Radijo Valandėlės steigėjas ir nuolatinis jos bendradarbis H. Žemelis. Jis trumpai paaiškino valandėlės svarbą ir išreiškė visiems talkininkams padėką už įdėtą darbą. Toliau sekė įvairių organizacijų ir atvykusių svečių sveikinimai. Po oficialios minėjimo dalies sekė meninė programa, kurią atliko Montrealio dramos artistai ir Rochesteryje tautinių šokių grupė.

St. Ilgūnas — Rochesteryje Tautinių šokių grupės vadovas.

Sekančią dieną buvo sukurta iškilminga vakarienė nagerbti Radijo Klubo ir Tautinių šokių grupės dalyvius bei talkininkus. Vakarienės metu labai gražius sveikinimo žodžius pasakė narapijos klebonas kun. P. Valiukevičius, buv. Monroe County legijonierių vadas Mr. Jurlen, A. Klimas, rašyt. Jankus, R. Šerelis, P. Saladžius ir kt. ir ypač buvo entuziastingai sutikti WHEC radijo stoties vadovybės atstovai Mr. Pastorius ir Mr. Cody, kurie savo kalbose patvirtino, jog tam tikri neaiškumai dėl tolimosios lietuvių radijo programos pasilikimo praėjo ir kad WHEC ir toliau leis transliuoti liet. radijo programą.

Savo sukakčiai paminėti Radijo Klubas išleido gražų jubiliejini leidinį, kurį redagavo H. Žemelis. Tokį pat leidinį, tik žymiai mažesnį, išleido ir Tautinių šokių grupė.

Šios išskilmės Rochesteryje dar kartą patvirtino nuoširdų Rochesteryje lietuvių bendradarbiavimą ir parodė, kaip vieningos pasiūlytųjų asmenų pastangos gali atlikti daug naudingo darbo.

V. G.

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

NEW YORK

JUOZAS ZIMBLYS, Korporacijos Neo Lithuania filisteris, Zarasų gimnazijos istorijos mokytojas, kurį laiką gyvenęs Australijoje, vėliau Kolumbijoje, dabar yra atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes. Su žmona Erika, šveicariete, gimusia Bazelyje, be šešių kitų svetimų kalbų jaupramokusia lietuviškai, apsigyveno Brooklyne, N.Y. Naujieji ateiviai aplankė savo studijų dienų kolegą Juozą Valaką ir Ukmergės gimnazijos suolo draugą Petrą Jukną.

ANTANAS DIRŽYS, teisininkas, neseniai su šeima atvykęs iš Venezuelos, dirba žymios firmos ofise, kaip atskaitomybės knygvėdys. Antanas ir Genė Diržiai pastoviai apsigyveno šiuo adresu: 211 Vanderbilt Street, Brooklyn 18, N.Y.

VYTAUTAS ALKSNINIS, žinomo visuomenininko kapitono Vaciaus ir Gabrielės Alksninių sūnus, neseniai susižiedavo su Irena Pesyte, baigusia medicinos mokslus ir dabar dirbančia karo veteranų ligoninėje New Yorke. Jaunosios tėvai pastoviai gyvena Waterbury. Vytautas Alksnins veikia jaunimo organizacijoje ir šiuo metu studijuoja elektro techniką.

ALGIRDAS EITMANAS, mokytojas, gyvenęs Patersone, N.J. rugsėjo pabaigoje susituokė su Irena Mtkulskyte, uolia jaunimo organizacijų veikėja. Jaunasis A. Eitmanas veikia lietuvių skautų tarpe.

BOSTON

Motinos dienos minėjimą gegužės 7 d. rengia Tautinės Sąjungos skyrius. Pradžią 7 val. vak. Po minėjimo akademijos bus kavutė.

Bendruomenės apylinkės susirinkimas įvyksta gegužės 7 d. Stepono Dariaus

posto patalpose. Bus renkama nauja valdyba.

Apolinaras Treinys, buv. skautų tunto tuntininkas, šeimoje susilaukė trečios dukrelės.

Senųjų lapinių skautų vyčių būrelis išleido 28 psl. iliustruotą leidinį "Kimas". Redagavo Česlovas Kiliulis, iliustravo ir administracinius reikalus tvarko Vytautas Dilba. Tai didelio pasiryžimo ir pastangų jaunųjų vaisius.

Skautų garbės ženklais apdovanoti: Romas Bričkus — gyvybės gelbėjimo ordinu, Kęstutis Mickevičius — vėliavos; A. Lapšys, J. Venckus, Ign. Vilėniškis, jr. ir Jonas Daugirdas — pažangumo.

LOS ANGELES

Kviečia į Kartūno balių

"Brangios Sesutes, dėkoju jums už didelį nuoširdumą ir tokias brangias dovanas. Daug pagerinot mūsų sunkų gyvenimą"... — taip dėkoja invalidė motina su keturiais mažais vaikučiais iš Lietuvos rašytame laiške.

Gegužės 14 d., 7 val. 30 min. vakaro, Catholic Woman's Club patalpose birutietės rengia "Kartūno balių. Gražiausia kartūno sukelė bus premijuota. Veiks bufetas ir gražūs dovanų kampelis. Įėjimas 3 dol. (su vaišėmis), 2 dol. nedirbantiems studentams.

Los Angeles ir apylinkės lietuviai prašomi gausiai apsilankyti. Jūsų laukia ne tik birutietės, kurios daug širdies ir meilės įdeda į balius paruošimą, bet ir tie vargo prispausti lietuviai, kuriems balius pelnas vargo ašarą nušluostys...

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS
BŪTINAI
REIKIA

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Tada Jūsų linkejiniai jiems pildys pusantrą šimto kartų per metus!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐
už 6 mėnesius — \$4.00 ☐
už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)